

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Uygulama Esaslarının amacı, küçük ve orta ölçekli işletmelerin rekabet güçlerinin, kurumsallaşma-markalaşma düzeylerinin ve ekonomideki paylarının arttırılması, kapasitelerinin geliştirilmesi ve öncelikli ihtiyaçlarının karşılanmasını temin etmek üzere, İşletme Geliştirme Destek Programının uygulanmasına ilişkin iş ve işlemlerin esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Uygulama Esasları, İşletme Geliştirme Destek Programı çerçevesinde işletmelere KOSGEB tarafından sağlanacak desteklerin uygulanmasına ilişkin alt düzenleyici işlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Uygulama Esasları, Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı arasında imzalanan 16/12/2019 tarihli ve 1046279 sayılı enerji verimliliğine yönelik işbirliği protokolüne, 05/02/2019 tarih ve 30677 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren KOBİ Rehberliği ve Teknik Danışmanlık Hizmetleri Hakkında Yönetmeliğin 15 inci maddesine, 15/6/2010 tarihli ve 27612 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren KOSGEB Destek Programları Yönetmeliğinin 5 inci maddesi gereğince, 2018/05 No’lu KOSGEB İcra Komitesi kararı ile kabul edilerek uygulamaya konulan ve 2018/29, 2019/22, 2019/24, 2020/15 ve 2020/28 No’lu KOSGEB İcra Komitesi kararları ile yeniden düzenlenen İşletme Geliştirme Destek Programının 25 inci maddesine istinaden hazırlanmıştır.¹

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Uygulama Esaslarında yer alan;

a) Bağımsız danışmanlık firması: Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında başvuruda bulunulan projeler için değerlendirme raporu hazırlanması amacıyla söz konusu Program amaçlarına uygun kriterlere göre Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş firmayı,

b) Bağımsız değerlendirme raporu: Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında başvuruda bulunulan projeler için Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş bağımsız danışmanlık firmalarından biri tarafından Bakanlık tarafından belirlenen formatta hazırlanacak değerlendirme raporunu,

c) Bakanlık: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,

ç) Başkanlık: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığını,

d) Çağrı planı: Bakanlık tarafından yapılan çağrı duyurusu kapsamında, ilgili çağrı duyurusuna ilişkin başvuru ve değerlendirme süreçlerine ilişkin takvimi, desteklenecek ürün listesini ve çağrının uygulaması sürecinde kullanılacak standart şablonlara ilişkin ek dosyaları içeren çağrı duyurusu paketini,

e) Destek programı: İşletme Geliştirme Destek Programını,

f) Engelli: Doğuştan veya sonradan; bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal ve sosyal yetenekleri bakımından engel oranının % 40 (kırk) veya üzerinde ve çalışabilir durumda olduğunu ilgili mevzuat hükümlerine göre alınacak sağlık kurulu raporu ile belgeleyenleri,

g) E-tebligat adresi: PTT tarafından, gerçek kişiler için kimlik bilgileri, tüzel kişiler için ise tabi oldukları sistem bilgileri esas alınmak suretiyle tek ve benzersiz şekilde oluşturulan ve Ulusal Elektronik Tebligat Sistemine kaydedilen tebligat adresini,²

ğ) Geri ödemesiz destek: Destek programı kapsamında işletmelere geri tahsil edilmemek üzere sağlanan desteği,

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

- h) Hizmet sağlayıcı: Desteğe konu mal/hizmetin satın alındığı kurum/kuruluş veya firmayı,
- ı) İlgili Başkanlık birimi: Destek programının tasarlanması ve ilgili süreçlerinin yürütülmesi için Başkan tarafından görevlendirilen merkez teşkilatı birimini,
- i) İşletme: 18/11/2005 tarihli ve 25997 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında yer alan ve 18/9/2009 tarihli ve 27353 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2009/15431 numaralı Bakanlar Kurulu kararı ile tespit edilen sektörlerde faaliyet gösteren küçük ve orta büyüklükteki işletmeleri (KOBİ),
- j) KBS: www.kosgeb.gov.tr adresinden ve/veya e-devlet üzerinden erişim sağlanan; veri tabanına kayıt ve destek programları kapsamında başvuru, başvurulara ilişkin kontrol ve inceleme, değerlendirme, izleme, raporlama ve bildirimlerin yapıldığı KOBİ bilgi sistemini,
- k) Komite: Bakanlık bünyesinde Bakan onayı ile oluşturulan Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı Değerlendirme Komitesini,
- l) KOSGEB birimi: KOSGEB merkez ve taşra teşkilatında yer alan birimleri,
- m) Meslek kuruluşu: İşletmelere ve girişimcilere yönelik faaliyet gösteren, oda, borsa, birlik, konfederasyon, federasyon, vakıf, dernek ve kooperatifler ile küçük sanayi siteleri ve organize sanayi bölgeleri yönetimlerini,
- n) OSB: Organize sanayi bölgelerini,
- o) Öncelikli teknoloji alanı: Kalkınma Planları ve Yıllık Programlarda belirlenen hedefler ile stratejik dokümanlardaki öncelikler doğrultusunda Başkanlıkça belirlenmiş teknoloji alanlarını,
- ö) Öncelikli ürün listesi: Bakanlık tarafından dış ticaret verileri, talep gelişimi, rekabet yoğunluğu gibi çeşitli kriterler dikkate alınarak belirlenecek; orta-yüksek ve yüksek teknolojili sektörlerdeki ürünlerin ve bu sektörlerin gelişimi için kritik ürünlerin yer aldığı ve Bakanlık tarafından tebliğ ile yayımlanacak listeyi,
- p) Portal: Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programına ilişkin bilgilendirme, başvuru, izleme, değerlendirme ve raporlamaların tek pencere üzerinden yapılmasını sağlamak amacıyla Bakanlık tarafından bağlı/ilgili kuruluşlarla koordineli olarak geliştirilen web tabanlı uygulamayı,
- r) Protokol: Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı arasında yapılan enerji verimliliğine yönelik işbirliği protokolünü,
- s) Sorumlu personel: Sorumlu personel: Kurul kararı gerektirmeyen destek programlarının tüm süreçlerinde (başvurunun alınmasından ödemenin gerçekleşmesine kadar) birim amirinin uygun görmesi halinde KOBİ Uzmanı / KOBİ Uzman Yardımcısı / Memur / Muhasebeci / Teknisyen / Büro Personelini; kurul kararı gerektiren destek programlarının tüm süreçlerinde ise KOBİ Uzmanı / KOBİ Uzman Yardımcısı unvanlı personeli,³
- ş) SVGGM: Protokolün yürütülmesinden sorumlu Bakanlık Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğünü,
- t) Taahhütname: Destek programı kapsamında elektronik ortamda onaylanan ve idari, mali ve hukuki taahhütleri içeren belgeyi,
- u) Teknik danışman: İşletmelere finansman, uluslararasılaşma, teknoloji/yenilik/dijitalleşme ve büyüme alanlarında danışmanlık hizmeti sunmak üzere KOBİ Rehberliği ve Teknik Danışmanlık Hizmetleri Hakkında Yönetmelik kapsamında yetkilendirilen kişileri,⁴
- ü) TEVMOT: Türkiye’de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Enerji Verimli Motorların Teşvik Edilmesi,
- v) Uygulama birimi: Desteklerin uygulanmasından sorumlu KOSGEB müdürlüklerini,
- y) Yeni mezun: Ödeme talebinde bulunulan işletmede, işe giriş tarihi itibari ile yükseköğretim kurumundan son 2 (iki) yıl içinde mezun olmuş kişiyi,

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

z) Yükseköğretim kurumu: 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununda ifade edilen yükseköğretim kurumlarını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Destek Programına İlişkin Hususlar

Desteğe ilişkin hususlar

MADDE 5 – (1) Bu destek programı kapsamında sağlanan desteklerin üst limit ve oranları ekte yer alan İşletme Geliştirme Destek Programı Destek Üst Limitleri ve Oranları Tablosunda (Tablo 1) verilmiştir.

(2) Program kapsamında sağlanacak desteklerin oranı %60 (altmış) olarak uygulanır.

(3) Nitelikli eleman istihdam desteği kapsamında istihdam edilecek elemanın; yeni mezun, kadın, engelli, birinci derece şehit yakını veya gazi olması halinde destek oranına %20 (yirmi) ilave edilir.

(4) Sınai mülkiyet hakları desteği kapsamında; Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT)'ndan alınacak belgeler % 80 (seksen) oranında desteklenir. Ancak, desteğe konu patent vekili ve marka vekili giderlerine destek oranı %60 (altmış) olarak uygulanır.⁵

(5) Belgelendirme desteği kapsamında;⁶

a) TSE'den alınacak belgeler %80 (seksen),

b) TÜRKAK ve TÜRKAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan, HAK ve HAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan, TRTEST Test ve Değerlendirme A.Ş.'den, alınacak belgeler %70 (yetmiş),

c) Yurtdışından alınacak belgelerden, TSE tarafından verilenlerine destek sağlanmaz, TSE tarafından verilmeyen belgeler %60 (altmış)

oranında desteklenir.

(6) KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri kapsamında her yıl belirlenen finalistler, KOSGEB tarafından düzenlenen yurt dışı iş gezisi programından bir defaya mahsus olmak üzere üst limitler dikkate alınmaksızın %100 (yüz) oranında desteklenir.

(7) Test ve analiz desteği kapsamında;⁷

a) TSE'den alınacak hizmetler %80 (seksen),

b) Kamu kuruluşları ve üniversite laboratuvarları ile TRTEST Test ve Değerlendirme A.Ş.'den alınacak hizmetler %70 (yetmiş),

c) Yurtdışından alınacak hizmetlerden, TSE tarafından verilenlerine destek sağlanmaz, TSE tarafından verilmeyen hizmetler %60 (altmış)

oranında desteklenir.

(8) Enerji verimli elektrik motorları değişimi desteği kapsamında; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca 13/09/2014 tarih ve 29118 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan SGM 2014/35 sayılı Yerli Malı Tebliği'ne uygun olarak alınmış yerli malı belgesi ile tefrik edilmesi durumunda, belirlenen destek oranlarına %15 (onbeş) ilave edilir.

(9) Yurt dışı iş gezisi desteği kapsamında KOSGEB Birimleri tarafından düzenlenecek yurt dışı iş gezisi programlarında Bakan, Bakan Yardımcısı, KOSGEB Başkanı veya KOSGEB Başkan Yardımcısı düzeyinde en az bir katılımın olması durumunda işletmeler %80 (seksen) oranında desteklenir.⁸

Program kapsamındaki destekler

MADDE 6 - (1) Destek programı kapsamında sağlanacak geri ödemesiz destekler aşağıda belirtilmiştir.

a) Yurt içi fuar desteği

b) Yurt dışı iş gezisi desteği

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

- c) Nitelikli eleman istihdam desteği
- ç) Tasarım desteği
- d) Sınai mülkiyet hakları desteği
- e) Belgelendirme desteği
- f) Test ve analiz desteği
- g) Enerji verimli elektrik motorları değişimi desteği
- ğ) Bağımsız değerlendirme desteği
- h) Model fabrika desteği⁹
- ı) Teknik danışmanlık desteği¹⁰

Yurt içi fuar desteği

MADDE 7 – (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin satışlarını artırmasını sağlamaktır.

(2) Bu destek, KOSGEB tarafından destek kapsamına alınan ve katılım sağlanacak fuarlarda, Fuar Organizatör Kuruluşundan temin edilen; boş alan (yer) kirası ile standart stant konstrüksiyonu ve dekorasyonu giderlerini kapsar.

(3) Destek üst limiti:

a) Yurt İçi Uluslararası İhtisas Fuarları, Yurt İçi İhtisas Fuarları ve İzmir Enternasyonal Fuarı'nda m² başına 600 (altı yüz) TL,¹¹

b) ...¹²

c) ...¹³

ç) Konusu savunma, havacılık veya uzay olan fuarlar için m² başına 1.200 (bin iki yüz) TL olarak uygulanır.¹⁴⁻¹⁵⁻¹⁶

(4) Destekleme alanı her bir fuar katılımı için işletme başına azami 50 (elli) m²'dir.

(5) İşletme, Yurtiçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporunun ilgili Başkanlık birimi tarafından onaylanmasına müteakip KBS üzerinden ödeme talebinde bulunur. İşletmenin destekten yararlanabileceği alan, ilgili fuar için KOSGEB desteği kapsamına alınan toplam fuar alanından düşülür. Ödeme talebinde hata veya eksik olması durumunda ödeme talebi Uygulama Birimi tarafından reddedilir. Ödeme talebi reddedilen işletmenin destekten yararlanabileceği alan KBS tarafından iptal edilerek, KOSGEB desteği kapsamına alınan toplam fuar alanına eklenir. Ödeme talebi reddedilen işletme, eksikliklerini gidermesi ve destek kapsamına alınan toplam fuar alanında yer olması durumunda tekrar ödeme talebinde bulunabilir. KOSGEB desteği kapsamına alınan toplam fuar alanının dolması durumunda ödeme talep edilemez. KOSGEB desteği kapsamına alınan fuarlar için kalan alan (m²) bilgisi www.kosgeb.gov.tr adresinde yayınlanır ve fuar alanında yer olması durumunda işletmeler ödeme talebinde bulunabilir.¹⁷

(6) Fuar organizatör kuruluşu/meslek kuruluşu tarafından düzenlenen faturada, işletme tarafından katılım sağlanan fuar adı, kullanılan stant alanı (m²) ve varsa diğer bilgilerin (standart stant konstrüksiyonu ve dekorasyonu bilgileri, elektrik gideri vb.) yer alması gerekir.

(7) KOSGEB tarafından destek kapsamına alınan yurt içi fuarlarda; meslek kuruluşları tarafından üyelerini yarandırmak amacıyla fuar organizatör kuruluşundan alan kiralanması durumunda da işletmeler bu destekten faydalanabilir.

(8) İşletmeye program süresince en fazla 4 (dört) fuar katılımı için destek ödemesi yapılır.

(9) Destek programı süresince desteğin üst limiti 100.000 (yüz bin) TL'dir.¹⁸

(10) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan Yıllık Yurt İçi Fuar Takvimi Tebliğinde yer alan fuarlardan yurt içi ihtisas ve yurt içi uluslararası ihtisas fuarları, İzmir Enternasyonal Fuarı destek kapsamına alınabilir. Ayrıca TOBB tarafından yayımlanan Yıllık Yurt İçi Fuar Takviminde yıl içinde gerçekleşen ekleme ve değişiklikler de destek kapsamına dâhil edilebilir.¹⁹

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(11) Gerçekleştirilen fuarlara ilişkin; fuarın adı, tarihi, organizatör kuruluş adı, kullanılan toplam net stant alanı, fuarın kaçınıcı kez düzenlendiği gibi bilgilerin TOBB tarafından, ilgili Başkanlık birimine gönderilmesine müteakip ilgili Başkanlık birimi Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporunun girilebilmesi için KBS üzerinden fuara ilişkin bilgileri girerek fuar ekleme veya değişiklik işlemini gerçekleştirir. Fuar organizatör kuruluşu tarafından KBS üzerinden Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu düzenlenir.²⁰⁻²¹

(12)...²²

(13) İlgili Başkanlık birimi, fuar organizatör kuruluşu tarafından KBS üzerinden gönderilen Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporunu Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu Değerlendirme Formu ile değerlendirmeye alır. Değerlendirme sonucu uygun görülen fuarlar için KBS üzerinden onay verilir ve fuar bilgileri www.kosgeb.gov.tr adresinde yayınlanır.²³⁻²⁴

(14) Değerlendirme sonucu eksiği bulunan veya uygun bulunmayan fuar sonuç raporları fuar organizatör kuruluşlarına KBS üzerinden bildirilir.²⁵

(15)...²⁶

(16) İlgili Başkanlık birimi destek kapsamına alınacak fuarların listesini belirlerken, fuar organizatör kuruluşu sonuç raporlarını aşağıda yer alan hususları dikkate alarak değerlendirir:²⁷

a) Daha önce düzenlenmiş olan ancak adı veya organizatörü değişen fuarların desteklenip desteklenmeyeceğine dair gerekli inceleme yapılarak karar verilir.

b) Fuar organizatör kuruluşu tarafından verilen/ beyan edilen bilgi ve belgelerin gerçeğe aykırı olması halinde fuar organizatör kuruluşunun düzenleyeceği bir sonraki aynı fuar destek kapsamına alınmaz.²⁸

c) Destek kapsamına alınacak toplam net stant alanı, TOBB'dan alınacak bilgi ve fuar organizatör kuruluşu sonuç raporu dikkate alınarak düşük olan toplam net stant alanı üzerinden hesaplama yapılarak belirlenir.²⁹

(17) Bir fuarda organizatör tarafından fuarın gerçekleşmesi sonrasında kullanılan toplam net stant alanının azami %50 (elli)'si destek kapsamına alınabilir. İlk defa düzenlenecek olan fuarlarda ise fuarların gerçekleşmesi sonrasında kullanılan toplam net stant alanının 2.500 (iki bin beş yüz) m²'yi geçmeyecek şekilde azami %50 (elli)'si destek kapsamına alınabilir. TÜSİAD, MÜSİAD, TOBB ve TİM tarafından ev sahipliği yapılan fuarlar ile konusu savunma, havacılık veya uzay olan fuarlara münhasıran ilk defa düzenlenip düzenlenmediğine bakılmaksızın fuarların gerçekleşmesi sonrasında kullanılan toplam net stant alanının azami %50 (elli)'si destek kapsamına alınabilir.³⁰⁻³¹

(18) ...³²

(19) ...³³⁻³⁴

(20) Fuar organizatör kuruluşu tarafından, fuar süresince;³⁵

a) "**KOSGEB Logosu**" değiştirilmeden fuara ilişkin hazırlanacak olan yazılı ve görsel tüm materyallerde kullanılabilir.

b) KOSGEB logolu flamalar fuar alanının görünür yerlerine asılabilir.

c) KOSGEB tarafından talep edilmesi halinde fuar alanında bilabedel en az 24 (yirmi dört) m²'lik stant alanı tahsis edilir.

Yurt dışı iş gezisi desteği

MADDE 8 - (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin uluslararası işbirlikleri tesis etmelerini veya işbirliklerini artırmalarını sağlamaktır.

(2) İşletmelerin, KOSGEB tarafından destek kapsamına alınan yurt dışı iş gezisi programlarına katılımlarına destek verilir.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(3) Bu destek, KOSGEB Birimleri, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK), Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) veya Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) tarafından düzenlenen yurt dışı iş gezisi programlarında işletme temsilcilerinin;

a) Konaklama giderlerini,

b) Ulaşım giderlerini (bulunulan yerden yurt dışı iş gezisinin düzenlendiği ülkeye veya birden fazla ülkeye gidilecek ise ülkeden ülkeye yapılan havayolu/karayolu/demiryolu/ denizyolu ile gidiş-dönüş ulaşım bileti ücretleri),

c) Yurt dışı iş gezisi programı ile ilgili tercüme, rehberlik giderleri, fuar giriş ücretleri ve toplantı-organizasyon giderlerini kapsar.

(4) Her bir yurt dışı iş gezisi için işletme başına sağlanacak destek üst limiti; 45.000 (kırk beş bin) TL'dir.³⁶⁻³⁷

(5) Yurt dışı iş gezisine katılacak işletme temsilcilerinin yurt dışı iş gezisi programının düzenlendiği tarihlerde; işletme sahibi, ortağı veya çalışanı olması gerekir.

(6) Destekten yararlanmak isteyen işletmenin faaliyet alanı ile yurt dışı iş gezisinin kapsadığı iş kollarının uyumlu olması zorunludur. Bu husus yurt dışı iş gezisi programına KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri kapsamında organize edilmesi durumunda dikkate alınmaz.

(7) Destekten yararlanmak isteyen işletmenin yurt dışı iş gezisi programında yer alan tüm aktivitelere katılması zorunludur. Bu husus yurt dışı iş gezisi programının KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri kapsamında organize edilmesi durumunda dikkate alınmaz.

(8) Destek programı süresince desteğin üst limiti 90.000 (doksan bin) TL'dir.³⁸⁻³⁹

(9) Destek kapsamına alınacak yurt dışı iş gezisi programlarının belirlenmesi durumunda aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Yurt dışı iş gezisinin destek kapsamına alınabilmesi için başvuru esnasında KBS'de kayıtlı ve programı onaylı en az 10 (on) işletmenin yurt dışı iş gezisi programında yer alması gerekir. KOSGEB Birimleri tarafından düzenlenecek yurt dışı iş gezisi programlarında Bakan, Bakan Yardımcısı, KOSGEB Başkanı veya KOSGEB Başkan Yardımcı düzeyinde en az bir katılımın olması durumunda 10 işletme şartı aranmaz.⁴⁰

b) Yurt dışı iş gezisi programında, işletmelerle yapılacak ikili iş görüşmelerinin ve Ticaret Bakanlığı tarafından yıllık yayımlanan Milli Katılım Organizasyonu Düzenlenecek Fuarlar Listesinde veya Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan Prestijli Fuarlar Listesinde yer alan bir fuara ziyaretin bulunması gerekir. Ancak, bu aktivitelere sadece birinin bulunması durumunda, yurt dışı iş gezisi programı aşağıda belirtilen aktivitelere en az birini de içermelidir:

1) Meslek kuruluşları ile toplantı,

2) Sanayi bölgesi, fabrika, teknopark gezileri, finans grupları vb. ile görüşmeler.

(10) Yurt dışı iş gezisi programının TOBB, TESK, TİM veya DEİK tarafından organize edilmesi durumunda aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Oda, borsa ve birlikler düzenlemeyi planladıkları yurt dışı iş gezisi programları için başvurularını bağlı oldukları TOBB, TESK veya TİM'e yapar.

b) TOBB, TESK, TİM veya DEİK organize edecekleri yurt dışı iş gezisi programlarının destek kapsamına alınması için, yurt dışı iş gezisi programının başlama tarihinden en geç 15 (on beş) gün öncesine kadar Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Formu ve Taahhünamesi ile KBS üzerinden ilgili Başkanlık birimine başvurur.

c) Programda ikili iş görüşmesi aktivitesinin bulunması durumunda; iş gezisi programına katılacak tüm işletmeler için ortak bir platformda yerin ve zamanın belirlenmiş olması gerekir. Meslek kuruluşları ile toplantı, sanayi bölgesi, fabrika, teknopark gezileri, finans grupları vb. ile

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

yapılacak görüşmeler ve fuar bünyesinde gerçekleştirilecek ikili iş görüşmeleri bu kapsamda değerlendirilmez.

- ç) Organizasyon kapsamında yer alan her bir aktivite 2 (iki) günden fazla olamaz.
- d) İlgili Başkanlık birimi aşağıda yer alan hususları dikkate alarak değerlendirme yapar:
- 1) Yurt dışı iş gezisi programının düzenlenme gerekçesi,
 - 2) Yurt dışı iş gezisi programının detaylı planı,
 - 3) Yurt dışı iş gezisine katılacak işletmelerin faaliyet alanları ile yurt dışı iş gezisi kapsamında gerçekleştirilecek aktivitelerin uyumlu olması,
 - 4) Yurt dışı iş gezisi programının kapsadığı iş kolları ile yurt dışı iş gezisi kapsamında gerçekleştirilecek aktivitelerin uyumlu olması,
 - 5) Yurt dışı iş gezisi programında organizatör kuruluştan hizmet alınması durumunda, organizatör kuruluşun A Sınıfı Seyahat Acentesi Belgesi sahibi olması.

e) İlgili Başkanlık birimi değerlendirmeyi Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Değerlendirme Tablosunda (Tablo 4) yer alan kriterlere göre yapar. Değerlendirme sonucunda yurt dışı iş gezisi programı kabul edilebilir, reddedilebilir veya revizyon istenebilir. Son revizyonun, yurt dışı iş gezisi programının başlama tarihinden en geç 10 (on) gün öncesine kadar KBS üzerinden ilgili Başkanlık birimine gönderilmesi gerekir. İstenilen son revizyonun yapılmaması durumunda başvuru reddedilir. Değerlendirme sonucunun olumlu olması halinde, ilgili Başkanlık birimi tarafından Başkanlık Makamı oluruna sunulur ve sonuç başvuru yapan TOBB/TESK/TİM/DEİK'e KBS üzerinden bildirilir.⁴¹

f) Başvurulara ilişkin değerlendirme sürecinin ilgili Başkanlık birimi tarafından yurt dışı iş gezisi programının başlangıç tarihinden en geç 2 (iki) gün öncesine kadar tamamlanması gerekir.

g) Yurt dışı iş gezisine ilişkin destek ödemesinin yapılabilmesi için; katılımcı işletmelerin faaliyet alanı ile yurt dışı iş gezisinin kapsadığı iş kollarının uyumlu olması ve en az 10 (on) işletmenin ilgili iş gezisine katılması gerekir. Mazeretleri nedeniyle iş gezisine 10 (on) işletmeden az katılım olması durumunda katılımcı işletmelerin desteklenip desteklenmeyeceğine Başkanlık Makamınca karar verilir.

ğ) Yurt dışı iş gezisi programının işletmelerle yapılacak ikili iş görüşmesi aktivitesini içermesi halinde, yurt dışı iş gezisi sonuç raporunda TOBB, TESK, TİM veya DEİK tarafından yapılan yurt dışı iş gezisi programı başvurusunda yer almayan işletmeler katılımcı olarak değerlendirilmez.

h) Aynı şehre, aynı fuar kapsamında ve aynı tarihlerde düzenlenecek yurt dışı iş gezilerinin tek bir gezi olarak düzenlenmesi esastır. TOBB, TESK, TİM ve DEİK'e bağlı birimlerin talepleri bağlı oldukları kuruluş tarafından birleştirilerek, kuruluşun belirleyeceği birimce tek bir gezi düzenlenir.⁴²

(11) Yurt dışı iş gezisi programının Başkanlık Makamı talimatı/uygun görüşü ile KOSGEB Birimleri tarafından organize edilmesi durumunda aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Başkanlık Makamı talimatına veya uygun görüşüne istinaden KOSGEB Birimleri tarafından düzenlenecek yurt dışı iş gezisi programı başvurusu KBS üzerinden Yurt Dışı İş Gezisi Programı KOSGEB Birimi Başvuru Formu ile yapılır.

b) Programda ikili iş görüşmesi aktivitesinin bulunması durumunda; iş gezisi programına katılacak tüm işletmeler için ortak bir platformda yerin ve zamanın belirlenmiş olması gerekir. Meslek kuruluşları ile toplantı, sanayi bölgesi, fabrika, teknopark gezileri, finans grupları vb. ile yapılacak görüşmeler ve fuar bünyesinde gerçekleştirilecek ikili iş görüşmeleri bu kapsamda değerlendirilmez.

c) İlgili Başkanlık birimi aşağıda yer alan hususları dikkate alarak değerlendirme yapar:

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

- 1) Yurt dışı iş gezisi programının düzenlenme gerekçesi,
- 2) Yurt dışı iş gezisi programının detaylı planı,
- 3) Yurt dışı iş gezisine katılacak işletmelerin faaliyet alanları ile yurt dışı iş gezisi kapsamında gerçekleştirilecek aktivitelerin uyumlu olması,
- 4) Yurt dışı iş gezisi programının kapsadığı iş kolları ile yurt dışı iş gezisi kapsamında gerçekleştirilecek aktivitelerin uyumlu olması,

5) Yurt dışı iş gezisi programında organizatör kuruluştan hizmet alınması durumunda, organizatör kuruluşun A Sınıfı Seyahat Acentesi Belgesi sahibi olması,

ç) İlgili Başkanlık birimi değerlendirmeyi Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Değerlendirme Tablosunda (Tablo 4) yer alan kriterlere göre yapar. Değerlendirme sonucunun olumlu olması halinde, ilgili Başkanlık birimi tarafından Başkanlık Makamı oluruna sunulur ve sonuç başvuru yapan KOSGEB birime KBS üzerinden bildirilir.

d) Yurt dışı iş gezisine ilişkin destek ödemesinin yapılabilmesi için; katılımcı işletmelerin faaliyet alanı ile yurt dışı iş gezisinin kapsadığı iş kollarının uyumlu olması gerekir.

(12) Yurt dışı iş gezisi programının KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri kapsamında organize edilmesi durumunda aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri Uygulama Esasları kapsamında belirlenen finalist işletmeler için KOSGEB tarafından yurt dışı iş gezisi programı düzenlenebilir.

b) KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri Uygulama Esasları kapsamında her yıl belirlenen finalistler, KOSGEB tarafından düzenlenen yurt dışı iş gezisi programından bir defaya mahsus olmak üzere üst limitler dikkate alınmaksızın %100 (yüz) oranında desteklenir.

c) Yurt dışı iş gezisi programına işletme sahibi, ortağı veya çalışanı olmak üzere 1 (bir) işletme temsilcisi katılabilir.

ç) Başkanlıkça yurt dışı iş gezisi programı düzenlemekle görevlendirilen KOSGEB Birimi tarafından yurt dışı iş gezisi programı başvurusu KBS üzerinden Yurt Dışı İş Gezisi Programı KOSGEB Birimi Başvuru Formu ile yapılır.

d) İlgili Başkanlık birimi aşağıda yer alan hususları dikkate alarak değerlendirme yapar:

- 1)Yurt dışı iş gezisi programının düzenlenme gerekçesi,
- 2)Yurt dışı iş gezisi programının detaylı planı,
- 3) Yurt dışı iş gezisi programında organizatör kuruluştan hizmet alınması durumunda, organizatör kuruluşun A Sınıfı Seyahat Acentesi Belgesi sahibi olması,

e) İlgili Başkanlık birimi değerlendirmeyi Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Değerlendirme Tablosunda (Tablo 4) yer alan kriterlere göre yapar. Değerlendirme sonucunun olumlu olması halinde, KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri kapsamında belirlenen finalistlere özel hazırlanan program, ilgili Başkanlık birimi tarafından Başkanlık Makam oluruna sunulur. Olurda yurt dışı iş gezisi programını düzenleyecek KOSGEB Birimi/Birimlerine de yer verilir. Onaylanan program ilgili KOSGEB Birimlerine KBS üzerinden bildirilir.

(13) İlgili Başkanlık birimi, destek kapsamına alınan yurt dışı iş gezisi programını www.kosgeb.gov.tr adresinde yayımlar.

(14) İlgili Başkanlık birimi, destek kapsamına alınan yurt dışı iş gezisi programlarında tarih değişikliği veya iptal taleplerinden uygun bulduklarını www.kosgeb.gov.tr adresinde yayımlar.

(15) Uygulama biriminden ve/veya Başkanlık biriminden en az KOBİ Uzman Yardımcısı düzeyinde personel yurt dışı iş gezisi programına katılabilir.

(16) Yurt dışı iş gezisi programının tamamlanmasını müteakip, yurt dışı iş gezisini düzenleyen KOSGEB Birimi, TOBB, TESK, TİM veya DEİK tarafından KBS üzerinden yurt dışı iş gezisi sonuç raporu düzenlenir.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(17) İlgili Başkanlık birimi, yurt dışı iş gezisi sonuç raporunu ve program aktivitelerinin onaylanan programa uygun olarak gerçekleştirildiğine ilişkin belgeleri değerlendirir. Yapılan değerlendirme sonucunda gerekli görülmesi halinde yurt dışı iş gezisi sonuç raporu için KBS üzerinden revizyon ve ek bilgi/belge istenebilir. Programda ya da program içeriğinde herhangi bir değişiklik olması durumunda; yurt dışı iş gezisi sonuç raporuna ilişkin ek bilgi/belge istenerek ayrıca değerlendirilir.

(18) İlgili Başkanlık birimi tarafından uygun bulunan yurt dışı iş gezisi sonuç raporları KBS üzerinden onaylanır.⁴³

(19) İlgili Başkanlık birimi tarafından yurt dışı iş gezisi sonuç raporunun uygun bulunmaması durumunda, yurt dışı iş gezisi destek kapsamından çıkarılır ve KBS üzerinden reddedildi durumuna getirilir.⁴⁴

Nitelikli eleman istihdam desteği

MADDE 9 - (1) Bu desteğin amacı, işletmelerde nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını sağlamaktır.

(2) Destek programı süresi içerisinde yeni istihdam edilen nitelikli eleman için destek verilir.

(3) Bu destek, ödeme talebinde bulunan işletmede işe giriş tarihi itibarıyla son 12 (on iki) ay içinde istihdam edilmemiş, yükseköğretim kurumundan mezun ve işletmede tam zamanlı olarak çalışan eleman için verilir.

(4) İşletmenin bu destekten yararlanabilmesi için, nitelikli elemanın işe giriş tarihinden önceki işletmenin son 2 (iki) aya ait SGK Tahakkuk Fişlerinin gün sayısı toplamının en az 120 (yüz yirmi) gün olması gerekir. Bu koşul, Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda (Tablo 3) belirtilen öncelikli teknoloji alanlarında veya teknopark sınırları içerisinde faaliyet gösteren işletmeler için aranmaz.⁴⁵

(5) İşletmeye program süresince destek üst limiti dâhilinde en fazla 4 (dört) farklı nitelikli eleman için destek ödemesi yapılır.⁴⁶

(6) Nitelikli eleman giderine ilişkin destek tutarının hesaplanmasında aşağıdaki yöntem dikkate alınır.

a) Her yıla ait Asgari Ücret Tespit Komisyonunca belirlenen işçinin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücreti üzerinden hesaplanan Asgari Geçim İndirimi (bekâr ve çocuksuz) dahil aylık net asgari ücret tutarının 30 (otuz)'a bölünmesi ile elde edilen tutarın öğrenim durumu katsayısı ile çarpımı sonucunda günlük destek üst limiti belirlenir. Destek üst limitinin belirlenmesinde öğrenim durumu katsayısı; 2 (iki) yıllık meslek yüksekokulu ve ön lisans mezunları için 1,25 (bir yirmi beş), lisans mezunları için 1,5 (bir buçuk), yüksek lisans mezunları için 1,75 (bir yetmiş beş), doktora mezunları için 2 (iki) olarak uygulanır.

b) Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) idari kayıtlarındaki sigorta primine esas kazancın çalışma gün sayısına bölünmesi ile elde edilen günlük tutar belirlenir.

c) (a) ve (b) bentlerinde belirlenen günlük tutarlardan düşük olanının, çalışma gün sayısı ile çarpımı sonucunda çıkan tutarın destek oranıyla çarpılmasıyla aylık destek tutarı belirlenir.

(7) Nitelikli elemanın mezuniyet durumunun belirlenmesinde ödeme talebinde bulunan işletmede işe giriş tarihi esas alınır. Söz konusu tarihte nitelikli elemanın birden fazla mezuniyetinin olması durumunda işletmenin seçtiği mezuniyet durumu esas alınır. Destek sürecinde nitelikli elemanın mezuniyet durumundaki değişiklikler dikkate alınmaz.

(8) İşletme ve nitelikli elemana ilişkin SGK ve/veya Yükseköğretim Kurumu sorgulamaları, ilgili kurumlarla yapılan protokoller kapsamında Uygulama Birimi tarafından KBS üzerinden yapılır. Uygun durumlarda bazı sorgulamalar KBS üzerinden otomatik olarak yapılabilir.

(9) Başka kurum kuruluşlardan vergi, sosyal güvenlik primi vb. yasal yükümlülükler hariç olmak üzere herhangi bir isim altında destek alınan elemanlar ile işletme sahibi veya ortakları ile

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

bunların ana, baba, kardeş, eş ve çocukları, emekliler ve yabancı uyruklular bu destek kapsamında istihdam edilemez.

(10) Destek süresince, istihdam edilen elemanın sadece destek verilen işletmede sigorta kaydının olması gereklidir. Aksi durumda ilgili aylar için destek ödemesi yapılmaz.

(11) Nitelikli elemanın işten çıkarılması veya kendi isteği ile işten ayrılması durumunda elemene ilişkin destek süreci sona erer. Ancak askerlik, doğum gibi sebeplerle işten ayrılan ve daha önce bu destek kapsamında istihdam edilmiş olan elemanın yeniden aynı işletmede işe başlaması halinde programın geçerlilik süresi içerisinde olması şartı ile destek verilebilir.

(12) ...⁴⁷

(13) Nitelikli elemanın işletmenin farklı illerdeki şubelerinde istihdam edilmesi durumunda destekten faydalanılabilir. Bu durumda, destek ödeme talebi işletmenin KBS'de kayıtlı olduğu Uygulama Birimine yapılır.

(14) İşletmenin asıl işveren SGK sicil numarasına bağlı bir veya birden fazla alt işveren numarası olması durumunda; nitelikli elemanın SGK giriş-çıkışlarının ilgili ay içerisinde gün kaybı olmadan gerçekleştirilmesi gerekir. Aksi durumda ilgili nitelikli elemene ilişkin destek süreci sona erer ve bu nitelikli eleman için gün kaybı olan aylara ilişkin destek ödemesi yapılmaz.

(15) İş kazası, doğum, hastalık durumlarında geçici süre ile rapor alınarak işe ara verilmesi halinde, rapor süresi bitiminde nitelikli eleman işe devam ettiği takdirde destek süreci devam eder. Rapor süresince Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenen Geçici İş Göremezlik Ödemesine destek sağlanmaz.

(16) Nitelikli eleman için sağlanan destek, destek programı bitiş tarihi itibarıyla sona erer.

(17) Teknoparklarda faaliyet gösteren işletmeler ile Ar-Ge merkezleri ve tasarım merkezleri için desteğin üst limiti 75.000 (yetmiş beş bin) TL olup, diğer işletmeler için destek üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.⁴⁸

Tasarım desteği

MADDE 10 - (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin ürün çeşitliliğini artırmalarını sağlamaktır.

(2) İşletmelerin; Endüstriyel Tasarımcılar Meslek Kuruluşu Derneği, Grafikerler Meslek Kuruluşu Derneği, Moda Tasarımcıları Derneği ve İç Mimarlar Odası üyeleri ile üyelerinin; sahibi, ortağı veya çalışanı olduğu firmalardan, üniversitelerden, Gaziantep Bölgesel Endüstriyel Tasarım ve Hibrit Modelleme Merkezi (GETHAM)'nden ve 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamındaki tasarım merkezlerinden ürün tasarımına yönelik hizmet alımlarına destek verilir.

(3) Tasarıma ilişkin belgede; tasarımcı bilgileri, tasarıma konu ürün adı, tasarım tarihi ve tasarıma ilişkin çizimin yer alması gerekir.

(4) İşletmeye program süresince en fazla 5 (beş) tasarım için destek ödemesi yapılır. Ürün tasarımının; Patent, Faydalı Model Belgesi, Endüstriyel Tasarım Tescil Belgesi veya Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi alımı ile sonuçlanmış olması halinde bu fıkra hükmü uygulanmaz.⁴⁹

(5) Her bir ürün tasarımı için destek üst limiti 3.000 (üç bin) TL'dir. Ancak ürün tasarımının Patent, Faydalı Model Belgesi, Endüstriyel Tasarım Tescil Belgesi veya Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi alımı ile sonuçlanmış olması halinde destek üst limiti 15.000 (on beş bin) TL'dir.⁵⁰

(6) Destek programı süresince desteğin üst limiti 75.000 (yetmiş beş bin) TL'dir.⁵¹

Sınai mülkiyet hakları desteği

MADDE 11 - (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin sınai mülkiyet haklarının korunmasını sağlamaktır.

(2) İşletmelerin;

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

a) Patent, Faydalı Model Belgesi, Endüstriyel Tasarım Tescili Belgesi ve Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi almak için Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT)'na yaptığı ödemeler ile patent ve marka vekili giderlerine,

b) Patent, Faydalı Model Belgesi, Endüstriyel Tasarım Tescili Belgesi, Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi ve Yurt Dışı Marka Tescil Belgesi almak için TÜRKPATENT muadili yurt dışı kurum/kuruluşlara yaptığı ödemelere destek verilir.

(3) TÜRKPATENT'ten alınan/alınacak her bir belge için işletmeye sağlanacak desteğin üst limiti 10.000 (on bin) TL olup, patent ve marka vekili giderleri de bu destek üst limitleri dâhilindedir.⁵²⁻⁵³

(4) TÜRKPATENT muadili yurt dışı kurum/kuruluşlardan alınan/alınacak her bir belge için ise desteğin üst limiti 20.000 (yirmi bin) TL'dir.⁵⁴⁻⁵⁵

(5) Destekten yararlanmak isteyen işletmenin, TÜRKPATENT ve/veya muadili yurt dışı kurum/kuruluşlara destek programı süresi içerisinde başvuru yapmış olması gerekir. Bu başvurudan doğabilecek Rüçhan Hakkı nedeni ile elde ettiği kazanımlar desteğin verilmesine engel teşkil etmez.

(6) İşletme, destek kapsamında yer alan giderler için; ilgili kuruluş tarafından başvurunun yayınının ilanından sonra ve/veya tescil aşamasında KBS üzerinden ödeme talebinde bulunabilir.

(7) Destek programı süresince desteğin üst limiti 100.000 (yüz bin) TL'dir.⁵⁶⁻⁵⁷

Belgelendirme desteği

MADDE 12 - (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin ürün, hizmet ve süreçlerini standardize etmelerini sağlamaktır.

(2) İşletmelerin; Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKA) ve TÜRKA tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan akredite oldukları konularda alacakları ürün, sistem, personel, laboratuvar akreditasyon belgeleri, Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) ve HAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan, TRTEST Test ve Değerlendirme A.Ş.'den alınacak belgelere ve TÜRKA tarafından herhangi bir konuda akredite edilmiş belgelendirme kuruluşlarından alacakları İş Sağlığı ve Güvenliği konusundaki belgelere (İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (OHSAS, TS ISO 18001, TS ISO 45001:2018 vb.) ilişkin giderlerine destek verilir. Bu destek, belge için ödenen ücreti (müracaat ve dosya inceleme, tetkik, denetim, test ve belge ücreti) kapsar.⁵⁸⁻⁵⁹

(3) İşletmelerin yurtdışından alacakları belgelerden sadece CE Uygunluk İşareti Belgesi için destek verilir. Yurtdışından alınacak CE Uygunluk İşareti Belgesi için TSE tarafından verilenlere destek sağlanmaz, sadece TSE tarafından verilmeyen belgelere destek verilir. CE Uygunluk İşareti Belgesi için modül ayırımı gözetmeksizin New Approach Notified and Designated Organisations (NANDO) web sayfasında yayınlanan onaylanmış/akredite kurum/kuruluşlardan işletmelerin yurtdışından alacakları belgeler için destek verilir.⁶⁰

(4) Uygulama Birimi tarafından hizmet sağlayıcı için gerekli sorgulamalar TÜRKA'nı ve HAK'ın web sayfasından yapılır.⁶¹

(5) Belge ve fatura tarihlerinin program süresi içerisinde olması kaydıyla; ilgili kurum/kuruluşa yapılan belge başvurusunun tarihine bakılmaz.⁶²

(6) ISO/IEC 15408, ISO/IEC 19790, ISO/IEC 24759, ISO/IEC 15504, TS 13298, ISO 9241151, ISO/IEC 25051, ISO/IEC 40500:2012, ISO/IEC 12207, ISO/IEC 15288 ve ISO/IEC 17025 kapsamındaki belgeler ile OIC/SMIIC Helal Standartları kapsamında Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) ve HAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan alınacak her bir belge için destek üst limiti 20.000 (yirmi bin) TL, bunların dışında kalan her bir belge için ise destek üst limiti 5.000 (beş bin) TL'dir.⁶³⁻⁶⁴

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(7) CE Uygunluk İşareti Belgesi için modül ayırımı gözetmeden Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda (Tablo 3) belirtilen, teknoloji düzeyi orta-yüksek teknoloji olan işletmelerin alacakları belgeler için destek üst limiti 50.000 (elli bin) TL, teknoloji düzeyi yüksek teknoloji olan işletmelerin alacakları belgeler için destek üst limiti 100.000 (yüz bin) TL'dir.^{65_66_67}

(8) Destek programı süresince desteğin üst limiti 200.000 (iki yüz bin) TL, yurtdışından alınacak CE Uygunluk İşareti Belgesi için destek üst limiti 150.000 (yüz elli bin) TL'dir. Ancak işletmenin fatura tarihindeki onaylı bilançosunda yer alan Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabında bir önceki yıla göre artış yaşanması durumunda desteğin üst limiti 300.000 (üç yüz bin) TL'dir.^{68_69_70}

Test ve analiz desteği

MADDE 13 - (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin ürün kalitesini artırmasını sağlamaktır.

(2) İşletmelerin, kamu kuruluşlarından, üniversite laboratuvarlarından veya TRTEST Test ve Değerlendirme A.Ş.'den alacakları ürün, malzeme, parça, numunelere ilişkin test, analiz, kontrol-muayene ile yurt içi ve yurt dışı laboratuvarlarda akredite olunan test, analiz, kontrol-muayene konularında alacakları hizmet giderlerine destek verilir.⁷¹

(3) Test, analiz ve kontrol-muayene hizmetine tabi tutulacak ürün, malzeme, parça ve numunelerin; sevk, sigorta ve benzeri giderleri ve bu hizmetlerin işletme tesislerinde yapılması halinde hizmeti veren personelin; konaklama, ulaşım ve iase giderleri destek kapsamı dışındadır.

(4) İşletmelerin test, analiz, kontrol-muayene konularında; yurtdışından alacakları hizmetlerden, TSE tarafından verilenlerine destek sağlanmaz, sadece TSE tarafından verilmeyen test, analiz, kontrol-muayene konularında alacakları hizmetlere destek verilir.⁷²

(5) Destek kapsamında yer alan giderler için Katma Değer Vergisi (KDV) hariç toplam fatura bedelinin 500 (beş yüz) TL'nin altında olduğu test, analiz ve kontrol-muayene hizmetleri ile atık su analizi, baca gazı ölçümü, ortam gürültü ölçümü, toz seviyesi ölçümü, iş sağlığı ve güvenliği kapsamında yapılan test, analiz ve kontrol-muayene hizmetleri destek kapsamı dışındadır.

(6) Destek programı süresince desteğin üst limiti 200.000 (iki yüz bin) TL'dir. Ancak İşletmenin fatura tarihindeki onaylı bilançosunda yer alan Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabında bir önceki yıla göre artış yaşanması durumunda desteğin üst limiti 300.000 (üç yüz bin) TL'dir.^{73_74_75}

Enerji verimli elektrik motorları değişimi desteği

MADDE 14 - (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin enerji verimli elektrik motorları kullanımını sağlamaktır.

(2) TEVMOT projesi kapsamında pilot olarak seçilen Kocaeli Gebze OSB, Antalya OSB, Uşak OSB, Bursa OSB, İzmir Kemalpaşa OSB, Ankara Sanayi Odası 1. OSB ve Adana Hacı Sabancı OSB'de faaliyet gösteren işletmelerin enerji verimli motor değişimlerine imzalanan protokol çerçevesinde destek verilir.

(3) SVG; enerji etütleri, kapasite artırma ve eğitim çalışmaları hizmetlerinin ve motor değişimlerinin tamamlandığı gösteren TEVMOT Aylık Faaliyet Raporunu KOSGEB'e aylık olarak iletir.⁷⁶

(4) İlgili Başkanlık birimi TEVMOT Aylık Faaliyet Raporunu inceleyerek kabul edebilir veya TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu için revizyon isteyebilir.⁷⁷

(5) TEVMOT Aylık Faaliyet Raporunun kabul edilmesi durumunda ilgili Başkanlık birimi tarafından TEVMOT Aylık Faaliyet Raporundaki bilgilerin KBS'ye girişi yapılır.⁷⁸

(6) İşletmelerin bu destekten yararlanabilmesi için TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu'nda yer alması gerekir.

(7) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı ve ilgili Başkanlık birimi protokole ilişkin iş ve işlemleri koordinasyon içerisinde gerçekleştirir.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(8) Destek programı süresince desteğin üst limiti 80.000 (seksen bin) TL'dir.

Bağımsız değerlendirme desteği

MADDE 15 - (1) Bu desteğin amacı işletmelerin, öncelikli ürün listesinde yer alan ürünleri üretmelerine katkı sağlamaktır.

(2) İşletmelerin 18/09/2019 tarihli 30892 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve 05/12/2019 tarihli 30969 sayılı Resmi Gazete ile değişiklik yapılan Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı Uygulama Esasları Tebliği'nin çağrı planlarında belirtilen öncelikli ürün listesinde yer alan ürünleri üretmesine yönelik Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında yaptıkları proje başvurularına ilişkin bağımsız değerlendirme raporu giderlerine destek verilir. İşletmelerin komite tarafından destek kapsamına alınıp alınmamasına bakılmaz.

(3) Yetkilendirilen bağımsız danışmanlık firmalarından alınan bağımsız değerlendirme raporu hizmetine ilişkin ödeme yapan işletmelerin bilgileri Bakanlık tarafından ilgili Başkanlık birimine iletilir. Söz konusu bilgiler ilgili Başkanlık birimi tarafından KBS'ye yüklenir.⁷⁹

(4) Destek programı süresince desteğin üst limiti 20.000 (yirmi bin) TL'dir.

Model fabrika desteği⁸⁰

MADDE 16 - (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin yetkinlik kazanımlarını kalıcı hale getirmeye katkı sağlamaktır.

(2) İşletmelerde operasyonel mükemmeliyet ilkelerinin, deneyimsel öğrenme tekniklerini kullanarak, ölçeklenebilir bir şekilde yaygınlaştırılmasını sağlayan bir araç olarak Bakanlık tarafından bildirilen; model fabrikalardan, dijital dönüşüm merkezlerinden, yetkinlik merkezlerinden ve/veya MESS Teknoloji Merkezi (MEXT)'den işletmelerin alacakları hizmet giderlerine destek verilir. Söz konusu hizmet giderleri işletmelerin; model fabrikalardan, dijital dönüşüm merkezlerinden, yetkinlik merkezlerinden ve/veya MEXT'den alacakları sadece eğitim hizmetlerini içermektedir.⁸¹⁻⁸²

(3) Destek programı süresince desteğin üst limiti 100.000 (yüz bin) TL'dir.⁸³

Teknik danışmanlık desteği⁸⁴

MADDE 17 - (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin finansman, uluslararasılaşma, teknoloji/yenilik/dijitalleşme ve büyüme alanlarındaki beceri ve kabiliyetlerinin geliştirilmesine katkı sağlamaktır.

(2) İşletmenin bu destekten yararlanabilmesi için, danışmanlık hizmeti başlangıç tarihinden önceki son aya ait SGK Tahakkuk Fişlerinin gün sayısı toplamının en az 300 (üç yüz) gün olması gerekir. Bu koşul, Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda (Tablo 3) belirtilen öncelikli teknoloji alanlarında faaliyet gösteren işletmeler için aranmaz.

(3) İşletmelerin, "Teknik Danışmanların Yetkilendirilmesi ve Teknik Danışmanlık Hizmetleri Hakkında Usul ve Esaslar"da belirlenen alt alanlarda Teknik Danışmanlardan alacakları danışmanlık hizmetine destek verilir.

(4) Destek kapsamında sadece danışmanlık hizmet giderine destek verilir. İaşe, ulaşım, konaklama vb. giderler desteklenmez.

(5) Bu destek kapsamında alınacak hizmetin süresi her bir alt alan için Teknik Danışmanlık Hizmet Standartları Tablosunda (Tablo 5) belirtilen sürelerden kısa olamaz ve işletmeye sadece bu tabloda belirtilen asgari süreler için destek verilir. Tablo 5'te belirlenen asgari hizmet süreleri günlük 8 (sekiz) saat üzerinden hesaplanmış olup aynı gün içinde alınabilecek hizmet süresi 8 (sekiz) saati geçemez.

(6) İşletme, aynı gün içerisinde her bir alt alan için 4 (dört) veya 8 (sekiz) saat hizmet alabilir.

(7) İşletme, program süresince Tablo 5'te belirtilen her bir alt alan kapsamında her bir danışmanlık paketi için 1 (bir) kez desteklenir.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(8) Düzenlenen faturada, işletme tarafından hizmet alınan alt alan, alt alana ilişkin danışmanlık paketi, danışmanlık hizmet süresi ve hizmet alınan Teknik Danışman vb. bilgilerin yer alması gerekir.

(9) İşletme hizmet almak istediği alt alana ilişkin Teknik Danışmanı belirleyerek Teknik Danışmanlık Hizmet Standartları Tablosunda (Tablo 5) belirtilen süreler kapsamında Teknik Danışman ile mutabık kaldıkları tarihlerde hizmet alımını gerçekleştirir.

(10) Teknik danışman hizmet bitiminde sunduğu hizmete ilişkin bilgileri çalışma takvimine girerek işletmeye sunduğu Teknik Danışmanlık Hizmeti Sonuç Raporunu yükler ve onaylar.

(11) İşletmenin bu destek kapsamında ödeme talebinde bulunabilmesi için Teknik Danışman/Teknik Danışmanlık Hizmeti Değerlendirme Formunu doldurması ve Teknik Danışmanlık Desteği Hizmet Sonuç Raporunu teslim aldığı KBS üzerinden onaylaması gerekir.

(12) Danışmanlık hizmetleri kapsamında destek verilen hizmetlere ilişkin fatura/fatura yerine geçen belgeler; hizmeti veren Teknik danışmanın sahibi/ortağı/çalışanı olduğu danışmanlık sektöründe faaliyet gösteren işletmeler, üniversiteler veya üniversitelerin işletmelere yönelik danışmanlık hizmeti vermek için kurulmuş birimleri tarafından düzenlenmelidir. Ayrıca, hizmeti veren Teknik danışmanın Teknoparklarda veya Teknoloji Transfer Ofislerinde görevlendirilmesi durumunda sunulan hizmetlere ilişkin fatura/fatura yerine geçen belgeler bu kurum/kuruluşlar tarafından da düzenlenebilir. Faturanın kesildiği işletme ve teknik danışmana ilişkin SGK ve/veya Yükseköğretim Kurumu sorgulamaları, ilgili kurumlarla yapılan protokoller kapsamında Uygulama Birimi tarafından KBS üzerinden yapılır. Uygun durumlarda bazı sorgulamalar KBS üzerinden otomatik olarak yapılabilir.

(13) Her bir danışmanlık paketi kapsamında alınacak danışmanlık hizmeti için desteğin günlük üst limiti 900 (dokuz yüz) TL'dir.

(14) Destek programı süresince desteğin üst limiti Teknoparkta yer alan işletmeler için 50.000 (elli bin) TL, Teknopark dışında yer alan işletmeler için 40.000 (kırk bin) TL'dir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Elektronik Ortamda Düzenlenecek Eğitimler

Elektronik ortamda düzenlenecek eğitimler

MADDE 18 - (1) Başkanlık belirleyeceği konulardaki eğitimleri KBS'de kayıtlı işletmelere elektronik ortamda (e-eğitim) sunabilir.

(2) E-eğitim hizmetinin satın alınmasına ilişkin iş ve işlemler, Uygulama Birimi ve/veya Başkanlığın kurumsal yazılım ihtiyacını karşılamaya yönelik süreçleri yürütmekten sorumlu birimi tarafından gerçekleştirilir. Uygulama Birimleri tarafından gerçekleştirilecek hizmet alımlarında; Başkanlığın kurumsal yazılım ihtiyacını karşılamaya yönelik süreçleri yürütmekten sorumlu biriminden alınacak uygun görüş sonrası, hizmet alımına ilişkin iş ve işlemler gerçekleştirilir.

(3) E-eğitim programları, uygun iletişim yöntem ve araçlarıyla işletmelere duyurulur.

(4) E-eğitim hizmetinden KBS'de kayıtlı işletmeler, e-eğitim programı süresi içerisinde ücretsiz olarak yararlanabilirler.

(5) KOSGEB tarafından sunulan e-eğitimlerin kapsam, içerik, finansman vb. hususlarının başka kurum/kuruluş/firmalarca karşılanması durumunda iş ve işlemler taraflar arasında yapılan işbirliği protokolü hükümlerine göre yürütülür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Başvuru

Destek programından yararlanma koşulları

MADDE 19– (1) Destek programından yararlanılabilmesi için İşletmenin; Türk Ticaret Kanununda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsünde olması ve KBS'de kayıtlı ve aktif durumda

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

olması gerekir. KBS'ye kayıt, KOSGEB Veri Tabanına Kayıt Sürecine İlişkin Usul ve Esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

(2) İşletmelerin KOBİ Bilgi Beyannamesinin güncel olması gerekir.

(3) Destek programının süresi işletme için 2 (iki) yıldır.

(4) İşletmeler, destek programının tamamlandığı tarihten itibaren, bir defaya mahsus olmak üzere başvuru yapması şartı ile destek programından yeniden yararlanabilir.⁸⁵⁻⁸⁶

Başvuru

MADDE 20 – (1) Destek programına başvuru İşletme Geliştirme Destek Programı başvuru formu ile KBS üzerinden yapılır.

(2) Destek programına başvuru yapılmış olması ve/veya taahhütname onaylanmış olması KOSGEB'i taahhüt altına sokmadığı gibi müracaat eden açısından da kazanılmış hak teşkil etmez.

Başvuruların kontrolü

MADDE 21 – (1) Destek programına yapılan başvurular mevzuata uygunluk ve şekil yönünden en geç 15 (on beş) gün içerisinde KBS üzerinden kontrol edilir.

(2) Kontrol sonucu eksik ve/veya hata tespit edilen başvurular KBS üzerinden düzeltmeye açılır. İşletmeye gerekli düzeltmeleri yapması için KBS üzerinden bilgi verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Başvuruların Değerlendirilmesi

Destek programına yapılan başvuruların değerlendirilmesi

MADDE 22 – (1) Başvurular, KBS üzerinden sorumlu personel tarafından değerlendirilerek ilgili uygulama birimi müdürü onayına gönderilir.

(2) Değerlendirme sonucunda; başvuru kabul edilebilir, reddedilebilir veya başvurunun düzeltilmesi talep edilebilir. Ret gerekçeleri veya düzeltme talep edilen hususlar KBS üzerinden işletmeye bildirilir.

(3) Değerlendirme sonucu düzeltme talep edilmesi halinde, uygulama birimince işletmeye 1 (bir) aydan az olmamak kaydıyla süre verilir. Belirtilen tarihe kadar işletme tarafından gerekli düzeltmeler KBS üzerinden yapılarak onaylanır. Düzeltilen başvurunun belirtilen sürede onaylanmaması halinde ilgili başvuru KBS üzerinden ret durumuna getirilir.

ALTINCI BÖLÜM

İtiraz

İtiraz süreci

MADDE 23 - (1) Destek program başvurusu reddedilen işletme, söz konusu ret kararına bir defaya mahsus olmak üzere, itiraz gerekçeleri ve buna ilişkin bilgi ve belgeler ile birlikte kararın bildirildiği tarihten itibaren 15 (on beş) gün içerisinde İşletme Geliştirme Destek Programı İtiraz Formu ile KBS üzerinden itiraz edebilir.

(2) Uygulama birimi, gerekçeli itirazı; itiraza konu bilgi ve belgeler ile birlikte itiraza ilişkin görüş ve açıklamalarını ekleyerek, itirazın başvuru sahibi tarafından KBS üzerinden onaylandığı tarihten itibaren en geç 15 (on beş) gün içerisinde KBS üzerinden ilgili Başkanlık birimine gönderir.⁸⁷

(3) Destek programına yapılan itirazlar ilgili Başkanlık birimi tarafından değerlendirilir. Değerlendirmede, ret kararına ilişkin uygulama birimine yapılan itirazlar değerlendirilir.

(4) İlgili Başkanlık birimi itirazı inceleyerek, ret veya kabul eder. Alınan karar, gerekçeleri ile birlikte Destek Programı İtiraz Karar Formuna işlenerek ilgili uygulama birimine bildirilir.

(5) Uygulama birimi, ilgili Başkanlık birimi kararını işletmeye KBS üzerinden bildirir.

(6) İlgili Başkanlık birimi tarafından:

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

- a) İtiraza konu destek programı başvurusunun tekrar değerlendirilmesinin uygun bulunması halinde, başvuru uygulama birimi tarafından en geç 2 ay içerisinde tekrar değerlendirilir.⁸⁸
- b) İtirazın reddedilmesi veya itirazı kabul edilen başvurunun uygulama birimi tarafından tekrar reddedilmesi halinde bu karara itiraz edilemez.
- (7) İlgili Başkanlık birimi, itiraz hakkında itirazın uygulama birimi tarafından KBS üzerinden ilgili Başkanlık birimine ileildiği tarihten itibaren en geç 2 ay içerisinde karar alır.⁸⁹

YEDİNCİ BÖLÜM

Taahhütname

Taahhütname

MADDE 24 - (1) Destek programı kapsamında işletmeler idari, mali ve hukuki taahhütleri içeren taahhütnameyi KBS üzerinden onaylar.

(2) Destek programına başvuru esnasında İşletme Geliştirme Destek Programı Başvuru Formu ile birlikte taahhütname onaylanır. Taahhütname, İşletme Geliştirme Destek Programı Başvuru Formu ile aynı zamanda evrak kaydına alınır. Destek programının başlangıç tarihi; başvurunun uygulama birimi tarafından uygun bulunarak onaylandığı tarihtir.

(3) Destek programı kapsamında herhangi bir destek ödeme talebinde bulunulmamış olması şartıyla programın başlangıç tarihinden itibaren 2 (iki) ay içerisinde işletme programdan yararlanmak istemediğine dair yazılı olarak talepte bulunması halinde program başvurusu iptal edilir. Aksi halde programdan yararlanılmış sayılır.

(4) İşletmelere programın başlangıç tarihi ile programdan yararlanmak istenmemesi halinde programın başlangıç tarihinden itibaren 2 (iki) ay içerisinde yazılı olarak talepte bulunulması gerektiği KBS üzerinden bildirilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

İzleme ve Sonlandırma

Sonlandırma

MADDE 25 - (1) Destek programı süresinde işletmenin devri veya başka bir işletme ile birleşmesi hususu; uygulama birimi tarafından değerlendirilerek destek programının devamına veya sonlandırılmasına karar verilir.

(2) Destek programı süresinde, işletmenin tasfiyesinin başlaması veya kapanması halinde destek programı sonlandırılır.

(3) Destek programının sonlandırılması durumunda işletmelere yapılan destek ödemeleri geri alınmaz.

İşletmelerin program sonrası izlenmesi

MADDE 26 - (1) İşletme, destek programı bitiş tarihinden 1 (bir) yıl sonra İşletme Geliştirme Destek Programı Program Sonrası İzleme Formu ile ilgili uygulama birimi tarafından izlenir.

(2) İşletme Geliştirme Destek Programı Program Sonrası İzleme Formunda yer alan bilgiler KBS üzerinden otomatik olarak alınır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Destek Ödemeleri

Destek ödemeleri

MADDE 27 - (1) Destek programı kapsamındaki desteklere ilişkin mal/hizmet alımının işletme tarafından gerçekleştirilmesini müteakip İşletme Geliştirme Destek Programı Ödeme Talep Formu KBS üzerinden doldurulur ve eki ödeme belgeleri yüklenerek ödeme talep edilir.

(2) Destek kapsamındaki giderlere ilişkin bedellerin yararlanıcı tarafından banka/PTTBank aracılığıyla ödenmesi esas olup vadeli işlemler dâhil olmak üzere ödemenin ya da katkı payının ödemesinin tamamlanmış olması gerekir. Banka kredi kartı ile yapılan taksitli/vadeli ödemelerde,

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

vade sonu dikkate alınmaksızın ödeme tamamlanmış sayılır. Banka/PTTBank aracılığıyla ödemedeki kastedilen, bankacılık enstrümanları ile yapılan her türlü ödemedir (dekont ya da hesap ekstreleriyle belgelendirilmek şartı ile kredi kartı, çek, ciro edilemez senet vb.). Ödemenin hizmet sağlayıcıya üçüncü kişiler tarafından banka/PTTBank aracılığıyla yapılması durumunda ibraz edilecek dekontta; ödemenin kimin borcuna karşılık yapılmış olduğu veya ilgili fatura tarihi ve numarası bilgilerinin bulunması, dekontta bu bilgilerin eksik/yetersiz olduğu hallerde yararlanıcının borcunun ödendiğini gösteren hizmet sağlayıcı yazısının ayrıca sunulması gerekir. Yararlanıcının ciro ettiği çek ile yapılan ödemelerde, çek fotokopisi ya da hizmet sağlayıcı imzalı çek giriş belgesi ile birlikte yararlanıcının borcunun ödendiğini gösteren hizmet sağlayıcı yazısının sunulması gerekir.⁹⁰

(3) Destek ödeme talebi en geç destek programının tamamlanma tarihinden 4 (dört) ay sonrasına kadar yapılmalıdır. Bu sürenin sonundan itibaren 2 (iki) ay içerisinde mazereti ile ödeme talebinde bulunan işletmelerden uygulama birimi tarafından mazereti uygun bulunanların ödeme talebi işleme alınır. Bu fıkrada belirtilen sürelerin dışında yapılan ödeme talepleri işleme alınmaz.

(4) Destek programı sonlandırılan, tasfiyesi başlayan veya kapanan işletmelere ödeme yapılmaz.

(5) Sorumlu personel, İşletme Geliştirme Destek Programı Ödeme Talep Formu ve eki belgeleri ile beraber uygulama esaslarında tanımlı işlem adımlarına göre süreç kontrolünü yaparak İşletme Geliştirme Destek Programı Destek Ödeme Olurunu hazırlar ve uygulama birimi müdürünün olurlarına sunar.

(6) Destek ödemeleri, KOSGEB Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesinde belirtilen ödeme belgeleri ile birlikte Ödeme Emri Belgesinin eki olarak, ön mali kontrole tabi tutulanlar Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı İç Kontrol Müdürlüğüne, tabi tutulmayanlar ise ilgili muhasebe müdürlüklerine gönderilir. İlgili muhasebe müdürlüğü tarafından işletmenin banka hesabına destek ödemesi aktarılır.

(7) İşletmenin ilgili mevzuatta belirtilen limitlerin üzerinde vergi ve/veya SGK borcu olması durumunda işletmenin ilgili desteğe ilişkin Destek Ödeme Talep Formunda yer alan talebi doğrultusunda; öncelikle borç tutarı destek tutarından mahsup edilerek ilgili kurum/kuruluşun banka hesabına, varsa kalan tutar, işletmenin banka hesabına destek ödemesi olarak aktarılır.

(8) İşletme; sahip ve ortakları ile bunların eşinden, annesinden, babasından, kardeşinden, çocuğundan, bunların sahibi/ortağı olduğu işletmelerden destek kapsamında mal/hizmet satın alamaz, böyle bir durumun tespit edilmesi durumunda destek ödemesi yapılmaz.

(9) Ödemeye esas belgelerde destek tutarı hesaplanırken vergi, harç ve benzeri giderler destek kapsamı dışında tutulur.

(10) İlgili destek ödemesi gerçekleşmeden önce sunulması şartıyla yerli malı belgesinin, fatura tarihi itibarıyla güncel olması veya fatura tarihinden sonra alınması halinde destek programı süresi içerisinde alınmış olması şartı aranır.

(11) Kamu kurumu, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu ve yurt dışından alınan hizmetlerde hizmet sağlayıcı tarafından fatura düzenlenemediği durumlarda ücretin ödendiğini gösteren belge ödeme belgesi olarak kullanılır.⁹¹

(12) Satın alınan mal ve hizmetlerde bedelin faturada sadece döviz cinsinden belirtilmesi durumunda, “Gösterge Niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kurları” tablosunda yer alan döviz alış kuru üzerinden faturanın düzenlendiği tarih esas alınarak Türk Lirası olarak ödeme yapılır. Söz konusu tabloda yer almayan kurlar için ise “Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıncı Alım Satım Konu Olmayan Dövizlere İlişkin Bilgi Amaçlı Kur Tablosu” Türk Lirası karşılığı kullanılır.

(13) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından döviz kurunun belirlenmediği (resmi tatiller, hafta sonları ve yarım gün çalışılan) günlerde düzenlenen faturalarda, söz konusu günlerden

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

önceki ilk iş gününde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayınlanan tablolar dikkate alınır.

(14) Destek programı kapsamındaki destekler için mal/hizmet alımına ilişkin gerçekleşme ve fatura tarihlerinin, program süresi içinde olması kaydıyla, hizmet sağlayıcıya yapılan ödemenin program süresi içerisinde olup olmadığına bakılmaz.

**ONUNCU BÖLÜM
Çeşitli ve Son Hükümler**

Genel hükümler

MADDE 28- (1) Destek programının uygulanma sürecinde, mücbir sebep olarak kabul edilebilecek; deprem, yangın, su baskını benzeri doğal afetler, kanuni grev, lokavt, genel salgın hastalık, terör eylemleri, sabotaj, savaş, kısmi veya genel seferberlik ilanı gibi hallerin ortaya çıkması durumunda, bu haller sona erinceye kadar destek sürecinin durdurulması veya devamına KOSGEB Başkanı tarafından karar verilir.

(2) Tüm bildirimler ve başvurular yazılı yapılabileceği gibi elektronik ortamda da yapılabilir. Destek programı kapsamındaki tüm belgeler ve bilgiler elektronik ortamda alınabilir.

(3) KOSGEB Birimi, gerekli görülmesi halinde işletmeden ek bilgi ve belge isteyebilir.

(4) Vergi, sosyal güvenlik primi ve benzeri yasal yükümlülükler hariç olmak üzere aynı gider gerçekleşmesi için farklı kurum/kuruluşlardan destek alınamaz.

(5) Hatalı işlemler sonucu işletmelere fazla veya yersiz ödeme yapıldığının uygulama birimleri tarafından tespit edilmesi halinde yapılan fazla veya yersiz ödemeler, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren hesaplanan yasal faizi ile birlikte işletmeden geri tahsil edilir.

(6) Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararlarına ilişkin olarak ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem tesis edilir.

(7) Yabancı dilde hazırlanmış her türlü belgenin gerektiğinde yeminli mütercim tarafından yapılmış Türkçe çevirisi istenebilir.

(8) Destek programı süresinde işletmenin unvan ve/veya tür değişikliği hususları işletme tarafından uygulama birimine bildirilir. İşletmenin bilgileri güncellenerek destek sürecine devam edilir.

(9) Sürelerin hesaplanmasında, başvurunun yapıldığı gün başlangıç kabul edilerek, ileri doğru sayılacak durumlarda bir sonraki, geri doğru sayılacak durumlarda bir önceki günden itibaren sayılmaya başlanır. Resmî tatil günleri, süreye dâhildir. Sürenin son gününün resmî tatil gününe veya hafta sonuna rastlaması hâlinde, süre tatili takip eden ilk iş günü sonunda biter.

(10) Ay olarak belirtilen süreler takip eden ayın aynı rakamlı günü bitiminde, yıl olarak belirtilen süreler ise son yılın aynı rakamlı ayının aynı rakamlı günü sonunda biter. Sürenin bittiği ayda, sürenin başladığı güne karşılık gelen gün yoksa süre o ayın son günü sona erer.⁹²

(11) İlgili Başkanlık birimleri ve uygulama birimleri açısından tanımlanan süreler, standart işlem süreleri olup bu sürelerin dolmasından sonra yapılan işlemler geçerliliğini yitirmez.

(12) Bir işletmenin sorumluluğunun bir Uygulama Biriminden bir başka Uygulama Birimine geçmesi durumunda ilgili işletme KBS üzerinden devredilir.

(13) 18/11/2008 tarihli ve 27058 Resmi Gazete' de yayımlanan "Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesine Dair Yönetmeliğin; "Madde 1 - (2) (Ek fıkra: 05/12/2009 - 27423 sayılı Resmi Gazete Yön\1.mad) 29/6/2004 tarihli ve 5202 sayılı Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu kapsamında tesis güvenlik belgesine sahip işyerleri ile 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında bulunan gizlilik dereceli tesislerde çalıştırılanlara ve 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerde belirtilen görevleri yerine getirmekle görevlendirilenlere yapılacak ödemeler, bankalar aracılığıyla yapılması

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

zorunluluğundan istisnadır.” hükmü gereğince istisna tutulan işyerleri ve tesislerde faaliyet gösteren işletmelere yapılacak personel gideri desteği ödemelerinde banka dekontu aranmaz.

(14) İşletmelere tebliğ edilecek yazılar, ilgililerin e-tebligat adreslerine yapılır. ⁹³

(15) 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar çerçevesinde yatırım desteğinden yararlanan harcamalar için KOSGEB desteklerine başvurulamaz, KOSGEB desteklerinden yararlanan harcamalar için de söz konusu karar kapsamında yatırım desteklerine başvurulamaz. Bu konudaki sorumluluk işletmelere ait olacaktır. ⁹⁴

Destek programının izlenmesi ve değerlendirmesi

MADDE 29 - (1) Destek programının izlenmesi ve değerlendirmesine ilişkin iş ve işlemler Destek Programı İzleme ve Değerlendirme Yönergesi kapsamında yürütülür.

Uygunsuzluk

MADDE 30 - (1) Destek programı kapsamında ortaya çıkan uygunsuzluklarda, KOSGEB Uygunsuzluk Yönergesine göre işlem yapılır.

KOSGEB Laboratuvar hizmetleri⁹⁵

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 11.10.2019 tarih ve 2019-21 sayılı KOSGEB İcra Komitesi kararı uyarınca TSE’ye devredilen mülga KOSGEB laboratuvarlarından alınmış hizmetlere ilişkin giderler destek kapsamı dışındadır.

Uygulama esaslarının ekleri

MADDE 31 - (1) İşbu Uygulama Esaslarında yer alan tablolar, formlar, raporlar ve taahhütnameler bu Uygulama Esaslarının ekidir.

Yürürlük

MADDE 32 - (1) Bu Uygulama Esasları, KOSGEB Başkanı tarafından onaylanmasını müteakip yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 33 - (1) Bu Uygulama Esaslarının hükümleri KOSGEB Başkanı tarafından yürütülür.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

EKLER:⁹⁶⁻⁹⁷

1.	Tablo 1 - İşletme Geliştirme Destek Programı Destek Üst Limitleri ve Oranları Tablosu	TAB.14.00.01
2.	Tablo 2 - İşletme Geliştirme Destek Programı Başvuru ve Ödeme Belgeleri Tablosu	TAB.14.00.02
3.	Tablo 3 - İşletme Geliştirme Destek Programı Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosu	TAB.14.00.03
4.	Tablo 4 - İşletme Geliştirme Destek Programı Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Değerlendirme Tablosu	TAB.14.02.01
5.	Tablo 5 – Teknik Danışmanlık Hizmet Standartları Tablosu	TAB.14.11.01
6.	Yurt Dışı İş Gezisi Programı KOSGEB Birimi Sonuç Raporu Gerçekleştirilen Aktiviteler Dokümanı	DOK 14.00.04
7.	İşletme Geliştirme Destek Programı Başvuru Formu	FRM.14.00.01
8.	İşletme Geliştirme Destek Programı Taahhütnamesi	FRM.14.00.02
9.	İşletme Geliştirme Destek Programı Program Sonrası İzleme Formu	FRM.14.00.03
10.	İşletme Geliştirme Destek Programı Destek Ödeme Oluru	FRM.14.00.04
11.	İşletme Geliştirme Destek Programı Ödeme Talep Formu	FRM.14.00.05
12.	İşletme Geliştirme Destek Programı İtiraz Formu	FRM.14.00.06
13.	İşletme Geliştirme Destek Programı İtiraz Karar Formu	FRM.14.00.07
14.	Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu	FRM.14.01.06
15.	Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu Değerlendirme Formu	FRM.14.01.07
16.	Yurt Dışı İş Gezisi Programı Düzenleyici Kuruluş Başvuru Formu ve Taahhütnamesi	FRM.14.02.01
17.	Yurt Dışı İş Gezisi Programı KOSGEB Birimi Başvuru Formu	FRM.14.02.02
18.	Yurt Dışı İş Gezisi Programı Düzenleyici Kuruluş Sonuç Raporu	FRM.14.02.07
19.	Yurt Dışı İş Gezisi Programı KOSGEB Birimi Sonuç Raporu	FRM.14.02.08
20.	TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu	FRM.14.10.01
21.	Teknik Danışmanlık Hizmeti Sonuç Raporu	FRM.14.11.01
22.	Teknik Danışman/Teknik Danışmanlık Hizmeti Değerlendirme Formu	FRM.14.11.02

¹ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (1) Bu Uygulama Esasları, Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı arasında imzalanan 16/12/2019 tarihli ve 1046279 sayılı enerji verimliliğine yönelik işbirliği protokolüne ve 15/6/2010 tarihli ve 27612 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında 2018/05 No’lu KOSGEB İcra Komitesi kararı ile kabul edilerek uygulamaya konulan, 2018/29, 2019/22, 2019/24 ve 2020/35 No’lu KOSGEB İcra Komitesi kararları ile yeniden düzenlenen İşletme Geliştirme Destek Programının 23 üncü maddesine istinaden hazırlanmıştır.

² 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.

³ 29/04/2022 tarih ve 76478 sayılı OLUR ile fıkra değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi: s) Sorumlu personel: Destek programı ile ilgili KOSGEB süreçlerini yürütecek KOBİ uzmanı veya KOBİ uzman yardımcısını,

⁴ 22/06/2020 tarihli ve 2020-28 No’lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.

⁵ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) Sınai mülkiyet hakları desteği kapsamında; Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT)'ndan alınacak belgeler destek üst limitleri dahilinde %100 (yüz) oranında desteklenir. Ancak, desteğe konu patent vekili ve marka vekili giderlerine destek oranı % 60 (altmış) olarak uygulanır.

⁶ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (5) Belgelendirme desteği kapsamında Türk Standartları Enstitüsü (TSE)'nden alınacak belgeler destek üst limitleri dahilinde %100 (yüz) oranında desteklenir.

⁷ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (7) Test ve analiz desteği kapsamında TSE'den alınacak hizmetler destek üst limitleri dahilinde %100 (yüz) oranında desteklenir.

⁸ 27/07/2022 tarihli ve 2022-14 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 12/09/2022 tarih ve 138403 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.

⁹ 19/03/2020 tarihli ve 2020-15 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.

¹⁰ 22/06/2020 tarihli ve 2020-28 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.

¹¹ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: a) Yurt İçi Uluslararası İhtisas Fuarlarında m² başına 250 (iki yüz elli) TL,

¹² 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile bent kaldırılmıştır. Değişiklik öncesi: b) Yurt İçi İhtisas Fuarları ve İzmir Enternasyonal Fuarı'nda m² başına 150 (yüz elli) TL,

¹³ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile bent kaldırılmıştır. Değişiklik öncesi: c) IDEF Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı'nda m² başına 1.000 (bin) TL

¹⁴ 31/01/2020 tarihli ve 2020-06 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.

¹⁵ 24/08/2020 tarihli ve 2020-35 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile bent değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi: ç) IDEF Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı hariç konusu savunma, havacılık ve uzay olan fuarlar için m² başına 500 (beş yüz) TL olarak uygulanır.

¹⁶ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı Sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: ç) IDEF Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı hariç konusu savunma, havacılık veya uzay olan fuarlar için m² başına 500 (beş yüz) TL olarak uygulanır

¹⁷ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi: (5) İşletme fuarının tamamlanmasını müteakip KBS üzerinden ödeme talebinde bulunur. İşletmenin destekten yararlanabileceği alan, ilgili fuar için KOSGEB desteği kapsamına alınan toplam fuar alanından düşülür. Ödeme talebinde hata veya eksik olması durumunda ödeme talebi Uygulama Birimi tarafından reddedilir. Ödeme talebi reddedilen işletmenin destekten yararlanabileceği alan KBS tarafından iptal edilerek, KOSGEB desteği kapsamına alınan toplam fuar alanına eklenir. Ödeme talebi reddedilen işletme, eksikliklerini gidermesi ve destek kapsamına alınan toplam fuar alanında yer olması durumunda tekrar ödeme talebinde bulunabilir. KOSGEB desteği kapsamına alınan toplam fuar alanının dolması durumunda ödeme talep edilemez. KOSGEB desteği kapsamına alınan fuarlar için kalan alan (m²) bilgisi www.kosgeb.gov.tr adresinde yayınlanır ve fuar alanında yer olması durumunda işletmeler ödeme talebinde bulunabilir.

¹⁸ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (9) Destek programı süresince desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.

¹⁹ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan Yıllık Yurt İçi Fuar Takvimi Tebliğinde yer alan fuarlardan yurt içi ihtisas ve yurt içi uluslararası ihtisas fuarları, İzmir Enternasyonal Fuarı ve IDEF Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı destek kapsamına alınabilir. Ayrıca TOBB tarafından yayımlanan Yıllık Yurt İçi Fuar Takviminde yıl içinde gerçekleşen ekleme ve değişiklikler de destek kapsamına dâhil edilebilir.

²⁰ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi: (11) Fuar organizatör kuruluşu, destek kapsamına alınmasını talep ettiği fuar için Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Başvuru Formu ve Taahhütnamesi ile KBS üzerinden ilgili Başkanlık Birimine başvurur.

²¹ 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Gerçekleştirilen fuarlara ilişkin; fuarın adı, tarihi, organizatör kuruluş adı, kullandırılan toplam net stant alanı, fuarın kaçınıcı kez

düzenlendiği gibi bilgilerin TOBB tarafından, ilgili Başkanlık birimine gönderilmesine müteakip ilgili Başkanlık birimi Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporunun girilebilmesi için KBS üzerinden onay verir. Fuar organizatör kuruluşu tarafından KBS üzerinden Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu düzenlenir.

²² **17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra kaldırılmıştır. Kaldırılan fıkra:** (12) İlgili Başkanlık Birimi tarafından fuar organizatör kuruluşlarının, TOBB tarafından ilan edilen Fuar Takviminde yer alan fuarlar için takvimin yayımını müteakip en geç 15 (on beş) iş günü içerisinde yapacakları başvurular değerlendirmeye alınır. TOBB tarafından ilan edilen Fuar Takviminde veya Güncellemeler Listesinin "Ekleme Yapılan Fuarlar" kısmında yer alan fuarlar için fuar başlangıç tarihinden en geç 20 (yirmi) gün önce yapacakları başvurular ayrıca değerlendirilir.

²³ **17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (13) İlgili Başkanlık Birimi tarafından yapılan başvurular Yurtiçi Fuar Organizatör Kuruluş Başvuru Değerlendirme Formu ile değerlendirmeye alınır. Değerlendirme sonucu uygun görülen fuarlar Başkanlık Makamı Olurunu müteakip www.kosgeb.gov.tr adresinde yayınlanır.

²⁴ **19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** İlgili Başkanlık birimi, fuar organizatör kuruluşu tarafından KBS üzerinden gönderilen Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporunu Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu Değerlendirme Formu ile değerlendirmeye alır. Değerlendirme sonucu uygun görülen fuarlar www.kosgeb.gov.tr adresinde yayınlanır.

²⁵ **17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (14) Değerlendirme sonucu eksiği bulunan veya uygun bulunmayan fuar başvuruları fuar organizatör kuruluşlarına KBS üzerinden bildirilir.

²⁶ **17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra kaldırılmıştır. Kaldırılan fıkra:** (15) TOBB tarafından yıl içerisinde aylık olarak yayınlanan "Fuar Takviminde Yapılan Güncellemeler" listesinde "Değişiklik Yapılan Fuarlar" ile "İptal Edilen Fuarlar" a ilişkin bilgi güncellemeleri ilgili Başkanlık Birimince yapılır ve www.kosgeb.gov.tr adresinde yayınlanır.

²⁷ **17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (16) İlgili Başkanlık Birimi destek kapsamına alınacak fuarların listesini belirlerken, fuar organizatör kuruluşu başvurularını aşağıda yer alan hususları dikkate alarak değerlendirir:

²⁸ **17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** b) Taahhütname şartlarını yerine getirmeyen fuar organizatör kuruluşlarının düzenleyeceği bir sonraki aynı fuar destek kapsamına alınmaz.

²⁹ **17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.**

³⁰ **24/08/2020 tarihli ve 2020-35 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (17) Bir fuarda, fuar organizatör kuruluşu tarafından bir önceki aynı fuarda kullanılan toplam net stant alanının azami %50 (elli) 'si destek kapsamına alınabilir. Destek kapsamına alınacak alan TOBB 'dan alınacak bilgi ve fuar organizatör kuruluşunun beyanı dikkate alınarak belirlenir.

³¹ **19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** Bir fuarda organizatör tarafından fuarın gerçekleşmesi sonrasında kullanılan toplam net stant alanının azami %50 (elli) 'si destek kapsamına alınabilir. İlk defa düzenlenecek olan fuarlarda ise fuarların gerçekleşmesi sonrasında kullanılan toplam net stant alanının 2.500 (iki bin beş yüz) m²'yi geçmeyecek şekilde azami %50 (elli) 'si destek kapsamına alınabilir. TÜSİAD, MÜSİAD, TOBB ve TİM tarafından ev sahipliği yapılan fuarlar ile IDEF Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı ve konusu savunma, havacılık veya uzay olan fuarlara münhasıran ilk defa düzenlenip düzenlenmediğine bakılmaksızın fuarların gerçekleşmesi sonrasında kullanılan toplam net stant alanının azami %50 (elli) 'si destek kapsamına alınabilir.

³² **17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra kaldırılmıştır. Kaldırılan fıkra:** (18) İlk defa düzenlenecek fuarlarda, 2.500 (iki bin beş yüz) m²'yi geçmeyecek şekilde, fuar organizatör kuruluşu tarafından beyan edilen toplam net stant alanının azami %50 (elli) 'si destek kapsamına alınabilir.

³³ **31/01/2020 tarihli ve 2020-06 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.**

³⁴ **17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra kaldırılmıştır. Kaldırılan fıkra:** (19) IDEF Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı ve konusu savunma, havacılık ve uzay olan fuarlara münhasıran, organizatör kuruluş tarafından beyan edilen toplam net stant alanının azami %50 (elli) 'si destek kapsamına alınabilir. Bir önceki aynı fuarda kullanılan toplam net stantlarına bakılmaz.

³⁵ **17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.**

³⁶ **21/01/2022 tarihli ve 2022-02 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 23/02/2022 tarih ve 34673 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (4) Her bir yurt dışı iş gezisi için işletme başına sağlanacak destek üst limiti; Kuzey Amerika, Güney Amerika ve Avustralya kıtası ile Asya Pasifik Ülkeleri için 10.000 (on bin) TL, Çin Halk Cumhuriyeti dâhil diğer ülkeler için 5.000 (beş bin) TL 'dir.

- ³⁷ 27/07/2022 tarihli ve 2022-14 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 12/09/2022 tarih ve 138403 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) Her bir yurt dışı iş gezisi için işletme başına sağlanacak destek üst limiti; 20.000 (yirmi bin) TL'dir.
- ³⁸ 21/01/2022 tarihli ve 2022-02 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 23/02/2022 tarih ve 34673 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (8) Destek programı süresince desteğin üst limiti 30.000 (otuz bin) TL'dir.
- ³⁹ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (8) Destek programı süresince desteğin üst limiti 60.000 (altmış bin) TL'dir.
- ⁴⁰ 27/07/2022 tarihli ve 2022-14 No'lu İcra Komitesi Kararı 12/09/2022 tarih ve 138403 OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: a) Yurt dışı iş gezisinin destek kapsamına alınabilmesi için başvuru esnasında KBS'de kayıtlı ve programı onaylı en az 10 (on) işletmenin yurt dışı iş gezisi programında yer alması gerekir.
- ⁴¹ 27/06/2022 tarih ve 101288 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: e) İlgili Başkanlık birimi değerlendirmeyi Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Değerlendirme Tablosunda (Tablo 4) yer alan kriterlere göre yapar. Değerlendirme sonucunda yurt dışı iş gezisi programı kabul edilebilir, reddedilebilir veya yurt dışı iş gezisi programı için en fazla 2 (iki) defa revizyon istenebilir. Son revizyonun, yurt dışı iş gezisi programının başlama tarihinden en geç 8 (sekiz) gün öncesine kadar KBS üzerinden ilgili Başkanlık birimine gönderilmesi gerekir. İstenilen son revizyonun yapılmaması durumunda başvuru reddedilir.
- ⁴² 27/06/2022 tarih ve 101288 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.
- ⁴³ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (18) İlgili Başkanlık birimi uygun bulunduğu yurt dışı iş gezisi sonuç raporlarını KBS üzerinden yayımlar.
- ⁴⁴ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (19) İlgili Başkanlık birimi tarafından yurt dışı iş gezisi sonuç raporunun uygun bulunmaması durumunda, yurt dışı iş gezisi destek kapsamından çıkarılır ve KBS üzerinden yayımlanır.
- ⁴⁵ 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: İşletmenin bu destekten yararlanabilmesi için, nitelikli elemanın işe giriş tarihinden önceki işletmenin son 6 (altı) aya ait SGK Tahakkuk Fişlerinin gün sayısı toplamının en az 900 (dokuz yüz) gün olması gerekir. Bu koşul, Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda (Tablo 3) belirtilen öncelikli teknoloji alanlarında veya teknopark sınırları içerisinde faaliyet gösteren işletmeler için aranmaz.
- ⁴⁶ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (5) İşletmeye program süresince destek üst limiti dâhilinde en fazla 4 (dört) nitelikli eleman için destek ödemesi yapılır.
- ⁴⁷ 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile fıkra kaldırılmıştır. Kaldırılan fıkra: İşletme, nitelikli elemanın işe giriş tarihi itibarıyla en az 3 (üç)'er aylık dönemler için KBS üzerinden destek ödemesi talep eder. İşletme, programın tamamlanması, nitelikli elemanın işten çıkarılması veya kendi isteğiyle ayrılması halinde 3 (üç) aylık dönemin tamamlanmasını beklemeden destek ödeme talebinde bulunabilir.
- ⁴⁸ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (17) Destek programı süresince desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.
- ⁴⁹ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.
- ⁵⁰ 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Her bir ürün tasarımı için destek üst limiti 2.000 (iki bin) TL'dir. Ancak ürün tasarımının Patent, Faydalı Model Belgesi, Endüstriyel Tasarım Tescil Belgesi veya Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi alımı ile sonuçlanmış olması halinde destek üst limiti 10.000 (on bin) TL'dir.
- ⁵¹ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Destek programı süresince desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.
- ⁵² 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (3) TÜRKPATENT'ten alınan/alınacak her bir belge için işletmeye sağlanacak desteğin üst limiti 5.000 (beş bin) TL, TÜRKPATENT muadili yurt dışı kurum/kuruluşlardan alınan/alınacak her bir belge için ise desteğin üst limiti 10.000 (on bin) TL'dir.
- ⁵³ 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: TÜRKPATENT'ten alınan/alınacak her bir belge için işletmeye sağlanacak desteğin üst limiti 5.000 (beş bin) TL olup, patent ve marka vekili giderleri de bu destek üst limitleri dâhilindedir.
- ⁵⁴ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (3) TÜRKPATENT'ten alınan/alınacak her bir belge için işletmeye sağlanacak desteğin üst limiti 5.000 (beş bin) TL, TÜRKPATENT muadili yurt dışı kurum/kuruluşlardan alınan/alınacak her bir belge için ise desteğin üst limiti 10.000 (on bin) TL'dir.
- ⁵⁵ 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: TÜRKPATENT muadili yurt dışı kurum/kuruluşlardan alınan/alınacak her bir belge için ise desteğin üst limiti 10.000 (on bin) TL'dir.
- ⁵⁶ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (6) Destek programı süresince desteğin üst limiti 30.000 (otuz bin) TL'dir.

⁵⁷ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Destek programı süresince desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.

⁵⁸ 17/03/2020 tarihli ve 2020-10 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: İşletmelerin; Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) ve TÜRKAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan akredite oldukları konularda alacakları ürün, sistem, personel, laboratuvar akreditasyon belgeleri ve TÜRKAK tarafından herhangi bir konuda akredite edilmiş belgelendirme kuruluşlarından alacakları İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (OHSAS) belgesine ilişkin giderlere destek verilir. Bu destek, belge için ödenen ücreti (müracaat ve dosya inceleme, tetkik, denetim, test ve belge ücreti) kapsar.

⁵⁹ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (2) İşletmelerin; Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) ve TÜRKAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan akredite oldukları konularda alacakları ürün, sistem, personel, laboratuvar akreditasyon belgeleri, Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) ve HAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan alınacak belgelere ve TÜRKAK tarafından herhangi bir konuda akredite edilmiş belgelendirme kuruluşlarından alacakları İş Sağlığı ve Güvenliği konusundaki belgelere (İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (OHSAS, TS ISO 18001), TS ISO 45001:2018 vb.) ilişkin giderlerine destek verilir. Bu destek, belge için ödenen ücreti (müracaat ve dosya inceleme, tetkik, denetim, test ve belge ücreti) kapsar.

⁶⁰ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.

⁶¹ 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik fıkra numarası değiştirilmiştir Değişiklik öncesi: (6) Uygulama Birimi tarafından hizmet sağlayıcı için gerekli sorgulamalar TÜRKAK'ın ve HAK'ın web sayfasından yapılır.

⁶² 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik fıkra numarası değiştirilmiştir Değişiklik öncesi: (7) Belge ve fatura tarihlerinin program süresi içerisinde olması kaydıyla; ilgili kurum/kuruluşa yapılan belge başvurusunun tarihine bakılmaz.

⁶³ 14/04/2022 tarih ve 66324 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: ISO/IEC 15408, ISO/IEC 19790, ISO/IEC 24759, ISO/IEC 15504, TS 13298, ISO 9241151, ISO/IEC 25051, ISO/IEC 40500:2012, ISO/IEC 12207, ISO/IEC 15288 ve ISO/IEC 17025 kapsamlarındaki belgeler için destek üst limiti 10.000 (on bin) TL, bunların dışında kalan belgeler için ise destek üst limiti 2.500 (iki bin beş yüz) TL'dir

⁶⁴ 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) ISO/IEC 15408, ISO/IEC 19790, ISO/IEC 24759, ISO/IEC 15504, TS 13298, ISO 9241151, ISO/IEC 25051, ISO/IEC 40500:2012, ISO/IEC 12207, ISO/IEC 15288 ve ISO/IEC 17025 kapsamlarındaki belgeler ile OIC/SMIIC Helal Standartları kapsamında Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) ve HAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan alınacak belgeler için destek üst limiti 10.000 (on bin) TL, bunların dışında kalan belgeler için ise destek üst limiti 2.500 (iki bin beş yüz) TL'dir.

⁶⁵ 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.

⁶⁶ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) CE işaretlemesi için alınan belgelerde modül ayırımı gözetmeden Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda (Tablo 3) belirtilen teknoloji düzeyi orta-yüksek teknoloji olan işletmeler için destek üst limiti 25.000 (yirmi beş bin) TL, belirtilen teknoloji düzeyi yüksek teknoloji olan işletmeler için destek üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.

⁶⁷ 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (5) CE Uygunluk İşareti Belgesi için modül ayırımı gözetmeden Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda (Tablo 3) belirtilen teknoloji düzeyi orta-yüksek teknoloji olan işletmeler için destek üst limiti 25.000 (yirmi beş bin) TL, belirtilen teknoloji düzeyi yüksek teknoloji olan işletmeler için destek üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.

⁶⁸ 17/03/2020 tarihli ve 2020-10 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Destek programı süresince desteğin üst limiti 30.000 (otuz bin) TL'dir.

⁶⁹ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (8) Destek programı süresince desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.

⁷⁰ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (8) Destek programı süresince yurtdışından alınacak CE Uygunluk İşareti Belgesi için destek üst limiti 150.000 (yüz elli bin) TL olup, diğer belgeler için desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.

⁷¹ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (2) İşletmelerin, kamu kuruluşları ve üniversite laboratuvarlarından alacakları ürün, malzeme, parça, numunelere ilişkin test, analiz, kontrol-muayene ile yurt içi ve yurt dışı laboratuvarlarda akredite

olunan test, analiz, kontrol-muayene konularında alacakları hizmet giderlerine destek verilir. KOSGEB laboratuvarlarından alınan hizmetlere ilişkin giderler destek kapsamı dışındadır.

⁷² 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.

⁷³ 17/03/2020 tarihli ve 2020-10 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih 3876 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Destek programı süresince desteğin üst limiti 30.000 (otuz bin) TL'dir.

⁷⁴ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (5) Destek programı süresince desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.

⁷⁵ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Destek programı süresince desteğin üst limiti 100.000 (yüz bin) TL'dir

⁷⁶ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (3) SVGM; enerji etütleri, kapasite artırma ve eğitim çalışmaları hizmetlerinin ve motor değişimlerinin tamamlandığı gösteren TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu'nu KBS üzerinden KOSGEB'e aylık olarak sunar.

⁷⁷ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) İlgili Başkanlık birimi KBS üzerinden TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu'nu kabul edebilir veya TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu için revizyon isteyebilir.

⁷⁸ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (5) TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu'nun kabul edilmesi durumunda ilgili Başkanlık birimi tarafından TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu KBS üzerinden yayınlanır.

⁷⁹ 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Yetkilendirilen bağımsız danışmanlık firmalarından alınan bağımsız değerlendirme raporu hizmetine ilişkin ödeme yapan işletmelerin bilgileri Bakanlık tarafından portal üzerinden ilgili Başkanlık birimine iletilir. Söz konusu bilgiler ilgili Başkanlık birimi tarafından KBS'ye yüklenir.

⁸⁰ 19/03/2020 tarihli ve 2020-15 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile madde eklenmiştir.

⁸¹ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (2) İşletmelerde operasyonel mükemmeliyet ilkelerinin, deneyimsel öğrenme tekniklerini kullanarak, ölçeklenebilir bir şekilde yaygınlaştırılmasını sağlayan bir araç (ortak kullanıma yönelik bir yetkinlik merkezi) olarak tanımlanan model fabrikalardan işletmelerin alacakları hizmet giderlerine destek verilir. Söz konusu hizmet giderleri işletmelerin model fabrikalardan alacakları sadece eğitim hizmetlerini içermektedir.

⁸² 21/01/2022 tarihli ve 2022-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve .././2022 tarih ve ... sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (2) İşletmelerde operasyonel mükemmeliyet ilkelerinin, deneyimsel öğrenme tekniklerini kullanarak, ölçeklenebilir bir şekilde yaygınlaştırılmasını sağlayan bir araç olarak Bakanlık tarafından bildirilen; model fabrikalardan, dijital dönüşüm merkezlerinden ve/veya yetkinlik merkezlerinden işletmelerin alacakları hizmet giderlerine destek verilir. Söz konusu hizmet giderleri işletmelerin; model fabrikalardan, dijital dönüşüm merkezlerinden ve/veya yetkinlik merkezlerinden alacakları sadece eğitim hizmetlerini içermektedir.

⁸³ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Destek programı süresince desteğin üst limiti 70.000 (yetmiş bin) TL'dir.

⁸⁴ 22/06/2020 tarihli ve 2020-28 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile madde eklenmiştir.

⁸⁵ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) İşletmeler, destek programının tamamlandığı tarihten itibaren, bir defaya mahsus olmak üzere, başvuru yapması şartı ile destek programından yeniden yararlanabilir.

⁸⁶ 25.11.2021 tarihli ve 2021-13 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 14/12/2021 tarih ve 8782 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) İşletmeler, destek programının tamamlandığı tarihten itibaren, bir defaya mahsus olmak üzere başvuru yapması şartı ile destek programından yeniden yararlanabilir. Ancak, işletmeler, yararlandığı ilk destek programındaki destekler için ikinci destek programında yararlanamazlar.

⁸⁷ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (2) Uygulama birimi, gerekçeli itirazı; itiraza konu bilgi ve belgeler ile birlikte itiraza ilişkin görüş ve açıklamalarını ekleyerek ilgili Başkanlık birimine en geç 15 (on beş) gün içerisinde KBS üzerinden gönderir.

⁸⁸ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: a) İtiraza konu destek programı başvurusunun tekrar değerlendirilmesinin uygun bulunması halinde, başvuru uygulama birimi tarafından tekrar değerlendirilir.

⁸⁹ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (7) İlgili Başkanlık birimi itirazlar hakkında en geç 2 (iki) ay içerisinde karar alır.

⁹⁰ **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (2) Destek kapsamındaki giderlere ilişkin bedellerin işletme tarafından banka aracılığıyla ödenmesi ve vadeli işlemler dâhil olmak üzere ödemenin tamamlanmış olması gerekir. Banka kredi kartı ile yapılan taksitli/vadeli ödemelerde, vade sonu dikkate alınmaksızın ödeme tamamlanmış sayılır. Banka aracılığıyla ödemedeki kastedilen, bankacılık enstrümanları ile yapılan her türlü ödemedir (banka dekontu ya da hesap ekstreleriyle belgelendirilmek şartı ile kredi kartı, çek, ciro edilemez senet vb.). Ödemenin hizmet sağlayıcıya üçüncü kişiler tarafından banka aracılığıyla yapılması durumunda ibraz edilecek banka dekontunda; ödemenin kimin borcuna karşılık yapılmış olduğu veya ilgili fatura tarihi ve numarası bilgilerinin bulunması, dekontta bu bilgilerin eksik/yetersiz olduğu hallerde işletmenin borcunun ödendiğini gösteren hizmet sağlayıcı yazısının ayrıca sunulması gerekir. İşletmenin ciro ettiği çek ile yapılan ödemelerde, çek fotokopisi ya da hizmet sağlayıcı imzalı çek giriş belgesi ile birlikte işletmenin borcunun ödendiğini gösteren hizmet sağlayıcı yazısının sunulması gerekir.

⁹¹ **29/04/2022 tarih ve 76478 sayılı OLUR ile fıkra değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi:** (11) Yurt dışı hizmet alımlarında yurt dışı hizmet sağlayıcısı tarafından fatura düzenlenemediği durumlarda ücretin ödendiğini gösteren belge ödeme belgesi olarak kullanılır.

⁹² **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.**

⁹³ **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.**

⁹⁴ **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.**

⁹⁵ **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile madde eklenmiştir.**

⁹⁶ **17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Başvuru Formu ve Taahhütnamesi ve Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Başvuru Değerlendirme Formu kaldırılmış, Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu ve Yurtiçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu Değerlendirme Formu eklenmiştir.**

⁹⁷ **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile Tablo 5 – Teknik Danışmanlık Hizmet Standartları Tablosu, Teknik Danışmanlık Hizmeti Sonuç Raporu ve Teknik Danışman/Teknik Danışmanlık Hizmeti Değerlendirme Formu eklenmiştir.**